

Terhi Ojala

DRAAMAA TOSIELÄMÄN RIKOSTARINOISSA

Analyysi true crime -podcastin jakson rakentumisesta ja sisällöistä

DRAAMAA TOSIELÄMÄN RIKOSTARINOISSA

Analyysi true crime -podcastin jakson rakentumisesta ja sisällöistä

Terhi Ojala
Opinnäytetyö
Syksy 2020
Viestinnän tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Viestinnän tutkinto-ohjelma, journalismin suuntautumisvaihtoehto

Tekijä: Terhi Ojala

Opinnäytetyön nimi: Draamaa tosielämän rikostarinoissa

Työn ohjaaja: Teemu Palokangas

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Syksy 2020

Sivumäärä: 40

Tässä tutkielmassa tarkastelen kolmea kotimaista rikospodcastia pyrkimyksenäni selvittää, mistä elementeistä ja sisällöistä rakentuu true crime -podcastin jakso. Tutkielman lähtökohtana on puhtaasti oma mielenkiintoni true crimeä kohtaan, mutta aihevalintaan vaikutti myös true crimen ja podcastien suosion jatkuva kasvu.

Tietoperustassa esittelen tutkielman kannalta olennaiset käsitteet, kuten podcastin sekä true crimen. Vertailen rikosjournalismia ja true crime -podcasteja keskenään, jotta niiden samankaltaisuudet ja eroavaisuudet tulevat ilmi. Olennaista on, että kaikki rikospodcastit eivät ole journalistisia podcasteja, vaikka niitäkin muutamia löytyy.

Aineistonani käytän kolmen suomalaisen melko tunnetun rikospodcastin kolmea eri jaksoa. Analysoin jaksoja dramaturgisen analyysin sekä median moodit -mallin avulla. Päädyin näihin analyysimenetelmiin, sillä niiden avulla analyysi on luontevaa keskittää pelkkään sisältöön. Menetelmät myös toimivat ongelmitta rinnakkain ja tukevat toisiaan hyvin.

Tutkielman perusteella rikospodcasteja yhdistää kronologinen tarinankerrontatyyli, alkuun ja loppuun liittyvät podcastkohtaiset elementit sekä tarinan pohjaaminen informaatiomoodiin. Jokaisessa podcastissa myös jännitteen lähtökohdat ovat samat: tosielämän rikokset ovat jännittäviä, ja kuulija latautuu jännityksestä jo ennen rikoksista kuulemistä. Rikospodcasteilla siis on selkeästi lajityypille ominaisia dramaturgisia piirteitä.

Näistä suurista yhtäläisyyksistä huolimatta jokainen tarkastelemani rikospodcast on täysin erilainen verrokkeihinsa nähden: tekijöillä on erilaiset tyylit nimetä jaksoja, ylläpitää jännitettä koko rikostarinan ajan sekä eroavaiset tyylit herättää tunteita kuulijassa. Lisäksi jokaisessa jaksossa muita median moodeja on hyödynnetty eri tavoin.

Tutkielman tuloksista voi päätellä, että saman rikostarinan voi kertoa kuulijalle yhä uudelleen, kunhan sen tekee eri tavalla kuin muut. Kiinnittämällä huomiota mediatekstien dramaturgiaan rikospodcastien tekijät voivat tarjota kuulijoilleen yhä koukuttavampaa ja jännittävämpää sisältöä.

Tutkimusta saattaa helposti kehittää laajentamalla aineistoa. Kotimaisia rikospodcasteja on tarjolla laajasti, joten aineistopula tuskin iskee aivan heti. Tutkimusta voi myös laajentaa tekemällä samantyyppistä sisällönvertailua kotimaisten ja ulkomaisten true crime -podcastien välillä.

Asiasanat: viestintä, podcasting, rikosjournalismi, audiovisuaalinen viestintä, äänitiedostot, rikokset, dramaturgia

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Communication, Option of Journalism

Author: Terhi Ojala

Title of thesis: Drama in true crime stories – Analysis about contents and structure of true crime podcast.

Supervisor: Teemu Palokangas

Term and year when the thesis was submitted: Fall 2020

Number of pages: 40

In this thesis I will examine three Finnish true crime podcasts. The aim is to find out what kind of elements and contents the episodes of Finnish true crime podcasts are consisted of. The motivation for this study comes from my own interest in true crime genre and podcasts.

Before the actual research I have introduced some basic theories about podcasts and true crime. I have also compared true crime podcasts to journalism – particularly crime journalism – to find out if true crime podcasts have anything in common with journalism. However, the three podcasts I have chosen to examine, are purely made for entertainment without any journalistic ambitions.

I studied three episodes from three Finnish true crime podcasts using dramaturgical analysis. I will also examine how true crime podcasts set in three modes of communication, which are Attractions, Information and Storytelling.

Finnish true crime podcasts have some shared dramaturgical features, which create a typical dramaturgy for the genre of Finnish true crime podcasts. All the examined podcasts share a chronological order in storytelling and a similar basis of creating suspense. The podcasts base their contents in Informational mode and have many similar elements in their episodes.

There are some differences between the podcasts as well. For example, the podcasts hold their tension throughout the episodes quite differently, and the hosts have different ways to appeal to the listener's emotions. Also, the other two modes of communication appear differently in each episode.

By paying attention in the dramaturgy of their stories, podcasters have a chance to create even more thrilling and addictive contents in their true crime podcasts. The listeners might be willing to listen to the same crime story over and over again, as long as it's told differently than the one before.

The study could be extended by analysing more episodes from different true crime podcasts. It could also be interesting to compare the contents of Finnish and foreign true crime podcasts.

Keywords: Podcasting, True Crime, Communications, Audiovisual communications, Dramaturgy, Crimes

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	MIKÄ IHMEEN PODCAST?.....	7
2.1	Podcastien historia pähkinänkuoressa	7
2.2	Podcast nykyään	8
2.3	Podcast Suomessa	8
2.4	Podcastin ja suoran radiolähetysten ero.....	9
3	TRUE CRIMEN SUHDE JOURNALISMIIN JA RIKOSJOURNALISMIIN	10
3.1	True crime – todellisia rikoksia	10
3.2	Journalismin ja rikosjournalismin määritelmät	11
3.3	True crime -podcastien suhde journalismiin	12
4	TUTKIMUSMENETELMÄN JA AINEISTON ESITTELY	14
4.1	Tutkimusmenetelmät	14
4.2	Aineisto – kolme podcastia, kolme jaksoa	16
5	ANALYYSI PODCAST-JAKSOJEN RAKENTEISTA	18
5.1	Huorapuutarha pyrkii hätkähdyttämään.....	18
5.2	Jäljillä syventää ja tarjoaa runsaasti yksityiskohtia	21
5.3	I don't like Mondays esittelee kamalan kohtalon ja kohtalokkaan yön	23
6	TULOKSET.....	25
6.1	Nimi on enne	25
6.2	Rikospodcasteilla on yhtenevä dramaturginen rakenne	26
6.3	Kronologinen kertomajärjestys antaa tarinalle tilaa	27
6.4	Informaatiomoodi on pohja, jonka päälle jakso rakentuu.....	28
6.5	Jännitteen lähtökohdat ovat samat, ylläpitoon on omat konstinsa	29
6.6	Kuulijassa herätetään tunteita henkilöiden kautta	30
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	32
8	POHDINTA	34
	LÄHTEET.....	36
	AINEISTO	40

1 JOHDANTO

Rikokset kiinnostavat ihmisiä – etenkin sellaiset, joiden selvittäminen on ollut virkavallalle työlästä tai joiden selvittäminen on ollut kokonaan mahdotonta. Myös rikosten tekijät ja heidän motiivinsa tuntuvat askarruttavan monia. Tästä luontaisesta uteliaisuudesta hyötyvät nykyään niin kirjailijat kuin TV-tuotantojen tekijätkin. Kenties tuoreimpana rikostapaukset ovat vallanneet myös podcastien maailman.

Olen itse rikospodcastien suurkuluttaja. Olen sitten bussissa, iltalenkillä tai kotisohvalla, soi korvieni välissä kuulokkeiden välityksellä usein yksityiskohtaisesti kuvailtu murha. Monia podcasteja kuunnelleena tulee väkisinkin mieleen, miten true crime -podcasteja oikein tehdään ja miten samaa rikosta käsitellään eri podcasteissa toisinaan hyvin erilaisin keinoin. Tästä heräsin tutkielmani tutkimuskysymys: millaisista sisällöistä ja elementeistä rakentuu suomalainen rikospodcastin jakso?

Tässä tutkielmassa vertailen kolmea suomalaista true crime -podcastia keskenään sisältövalintojen näkökulmasta. Tarkastelun kohteena on podcastin juontajien kielenkäyttö sekä sisältöjen valinta ja niiden rajaaminen podcastjaksoihin.

Valitsin tarkasteltaviksi podcastit nimeltä *Huorapuutarha*, *Jäljillä* ja *I don't like Mondays*. Päädyin valitsemaan juuri nämä podcastit, koska ne ovat minulle ennalta tuttuja, ja vaikka kaikki edustavatkin true crime -genreä, ovat ne jonkin verran erilaisia keskenään. Valintaan vaikutti myös podcastien tunnettavuus. Esimerkiksi *Jäljillä* kerää 90 000 viikkokuuntelua (Hakulinen 2019), ja *Huorapuutarha* on ensimmäinen suomenkielinen murhatapauksia käsittelevä podcast (Kääriäinen & Toivakka 2019a.).

Ennen varsinaista tutkimusta käyn läpi, mikä oikeastaan on podcast, mistä se on tullut ja millainen podcastien nykytilanne on Suomessa. Lisäksi pohdin, mitä tarkoitetaan true crimella ja ovatko true crime -podcastit rikosjournalismia pakattuna nykyaikaiseen muotoon.

2 MIKÄ IHMEEN PODCAST?

Sanalla podcast ei ole vakiintunutta suomenkielistä käännöstä, joten podcasteista puhutaan suomeksi vain podcasteina (Ahola 2017). Kotimaisten kielten keskuksen sanatietokantaan podcast on poimittu uudissanana vuonna 2005, kun Ylen ohjelmia tuli mahdolliseksi ladata omalle laitteelle (Eronen 2018).

Alun perin podcastilla on tarkoitettu digitaalista äänitiedostoa, jota voi ladata ja jakaa internetin kautta. Latausominaisuuden ansiosta podcasteja voi kuunnella itselle sopivaan aikaan vaikkapa siivouksen lomassa tai bussissa. Tämä on ollut merkittävä tekijä niiden suosion kannalta. (Bradshaw & Rohumaa 2011, 93.)

Nykyään podcasteja löytyy myös useimmista suoratoistopalveluista, joita voi ladata sovelluksina vaikkapa puhelimeen. Podcasteja ei siis tarvitse enää erikseen ladata tietokoneelle ja sitten laitteelle, vaan niitä pystyy kuuntelemaan suoraan älypuhelimien sovelluksesta. (Frilander 2015.) Podcastien riippumattomuus ajasta ja paikasta on siis pysynyt ennallaan vielä nykyäänkin, ja teknologia on kehittynyt tukemaan tätä ominaisuutta.

Podcasteja on nykyään tarjolla monipuolisesti, sillä niitä voi tehdä kuka tahansa mistä aiheesta tahansa, eikä niiden pituutta tai tyyliä voida juurikaan rajoittaa. Podcast voi sisältää vaikkapa mielipidekeskustelua, musiikkia, huumoria tai haastatteluja. (Bradshaw & Rohumaa, 2011, 93–102.)

2.1 Podcastien historia pähkinänkuoressa

Podcastien alkuperästä ja syntyhetkistä puhuttaessa esiin nousevat usein nimet Dave Winer ja Adam Curry. Vuonna 2004 Curry ja Winer yhdessä ideoivat ja koodasivat ohjelman nimeltä iPodder (Restivo 2019). Olennainen osa keksintöä oli RSS-syötteen hyödyntäminen: tiimi keksi, miten RSS-syötteen liitteenä julkaistavat audiotiedostot saadaan kopioitumaan suoraan tietokoneeseen kytkettyyn laitteeseen, kuten iPodiin (Aalto 2005). Curryn vuonna 2004 julkaiseman Daily Source Code -ohjelman jälkeen muutamassa kuukaudessa yli 500 000 ihmistä latasi iPodderin, ja sen ohjelmatarjonta kasvoi yli 2000 ladattavaan ohjelmaan (Nevitz 2005).

Jo seuraavana vuonna suuret yritykset havaitsivat Curryn ja Winerin keksinnön potentiaalin, ja ensimmäisen harppauksen podcastien maailmaan otti Apple iTunesin 4.9.-ohjelmistopäivityksellä, jossa oli sisäänrakennettu tuki podcastformaatile (Restivo 2019). Englanninkielinen termi podcasting onkin alun perin yhdistelmä sanoista iPod eli Applen lanseeraama MP3-soitin ja broadcasting eli radio- tai televisiolähetys (Eronen 2018).

2.2 Podcast nykyään

Podcastien suosion voi katsoa räjähtäneen vuoden 2014 jälkeen. Teknologian ja älypuhelimien kehityksen lisäksi toinen syy podcastien suosiolle on vuonna 2014 ilmestynyt amerikkalainen *Serial*-rikospodcast, jonka ensimmäisen kauden jaksoja oli vuoden 2015 loppuun mennessä ladattu jo 100 miljoonaa kertaa. (Frilander 2015.) Palaan Serialiin tarkemmin tämän työn kolmannessa luvussa.

Elokuussa 2019 Spotifyn valikoimissa oli noin 450 000 podcastia. Lisäksi Spotify avasi vuonna 2019 podcastien tekijöille oman Spotify for Podcasters -alustan, jolla podcastien tekijät voivat nähdä tarkempaa dataa ohjelmiensa kuuntelijoista. (Carman 2019.) Apple puolestaan ilmoitti vuonna 2018, että iTunesissa on yli 550 000 aktiivista podcastia (Fingas 2018).

2.3 Podcast Suomessa

Podcastien suosioon on Suomessa tunnutta havahduttavan vasta ihan viime aikoina. RadioMedia on tutkinut podcastien kuuntelua kyselytutkimuksella vuonna 2018 sekä uudelleen helmikuussa 2020. Vuonna 2018 tutkimuksesta selvisi, että podcasteja kuuntelee noin miljoona suomalaista kuukausittain, ja heistä hieman yli 40 prosenttia kuuntelee podcasteja viikoittain. Vuoden 2020 tutkimuksessa vastaajista jopa 81 prosenttia ilmoitti kuuntelevansa podcasteja älypuhelimella kotioiloissa. Muutosta on tapahtunut kuitenkin kulutettavien podcastien sisällöissä: vuonna 2018 tutkimukseen osallistuneet kuuntelivat eniten uutis- ja ajankohtaisasioista kertovia sekä musiikkiaiheisiä podcasteja, kun taas vuonna 2020 vastanneista lähes puolet ilmoitti kuuntelevansa viihde- ja hupiteemaisia podcasteja. Vuonna 2020 rikos- ja jännitysaiheisiä podcasteja kuunteli 26 prosenttia vastanneista, kun vastaava luku vuonna 2018 oli vain 12 prosenttia. (RadioMedia 2018; RadioMedia 2020.)

Suomenkielisiä podcasteja on tällä hetkellä tarjolla runsaasti eri aihepiireistä. Osan mielestä podcasteja on tarjolla jo liiankin paljon, jolloin itseä kiinnostavien sisältöjen löytäminen on vaikeaa. Suomeksi puhuttuja podcasteja löytyy niin sijoittamisen, uutis- ja ajankohtaisaiheiden, rikostarinoiden kuin urheilunkin aihepiireistä. Suomalaisia podcasteja on tarjolla useilla alustoilla, esimerkiksi Spotifyssa, iTunesissa, Soundcloudissa, Yle Areenassa, Suplassa ja RadioPlayssa. (Andersson 2019.)

2.4 Podcastin ja suoran radiolähetyksen ero

Radiolähetykset ja podcastit noudattavat pääosin samoja periaatteita: molemmat luottavat audion voimaan, ja molempia voidaan kuunnella periaatteessa missä ja milloin vain sopivalla laitteistolla. Merkittäviä erojakin kuitenkin on. Suurin on se, että suora radiolähetykset tulee ulos suorana studiosta, kun taas podcast voidaan nauhoittaa etukäteen ja julkaista yleisölle vasta editoituna. Suoran radiolähetyksen tekijällä on yksi ennalta määrätty ohjelma-aika, joka hänen pitää juontaa periaatteessa yhdellä otolla julkaisukelpoisesti. Podcastin tekijä taas voi ottaa äänityksen uusiksi niin monta kertaa kuin on tarpeen ja vielä editointivaiheessakin jättää sisältöä pois yleisön tietämättä, mitä äänitystilanteessa tai editointipöydällä on tapahtunut. (Shenton 2018.)

Vaikka podcastit kasvattavat suosiotaan koko ajan, ne eivät silti vielä kilpaile kuulijaluvuissa radion kanssa. Radio on kenties Suomen tavoittavin media: Finnpanelin tekemän Kansallisen Radiotutkimuksen mukaan vuonna 2019 radiota kuunneltiin keskimäärin 2 tuntia ja 40 minuuttia päivässä. Radion ääressä oli päivittäin lähes 70 prosenttia suomalaisista ja viikoittain jopa yli 90 prosenttia. (Finnpanel 2020.)

Digitaalisten radiopalvelujen tarjoamia podcasteja ja muita audiosisältöjä kuunneltiin noin 43 minuuttia päivässä, ja etenkin erilaisia podcastsarjoja kuunneltiin monipuolisesti (Finnpanel 2020). Radioasemat ovatkin hypänneet mukaan podcast-trendiin, ja usein esimerkiksi radio-ohjelmat tallennetaan yleisölle myöhemmin kuunneltavaksi podcastformaattissa. Radioasemat voivat tuottaa myös muusta ohjelmistosta erillistä ja itsenäistä podcastia tietyllä teemalla. (Bradshaw & Rohumaa 2011, 93–102.) Lisäksi podcasteja ja radiota kuunnellaan pääosin eri aikaan: radio on aamuisin podcasteja tavoittavampi, ja podcasteja kuunnellaan radiota enemmän iltapäivällä ja illalla (Radio-Media 2018).

3 TRUE CRIMEN SUHDE JOURNALISMIIN JA RIKOSJOURNALISMIIN

Tässä luvussa esittelen true crimen historiaa, tarkoitusta ja vaikutusta podcastmaailmaan. Perehdyin myös journalismiin sekä rikosjournalismiin ja pohdin, ovatko true crime -podcastit rikosjournalistisia tuotteita vai jotain aivan muuta.

3.1 True crime – todellisia rikoksia

Rikostarinat tai väkivaltaa ja kammottavia yksityiskohtia sisältävät kertomukset eivät ole uusi, vastikään pinnalle noussut ilmiö. Väkivaltaa ja raakuuksia löytyy jo alkuperäisistä Grimmin saduista sekä muinaisista viikinkisaagoista, joten true crime on vain uusi ilmenemismuoto väkivalta- ja murhakertomuksille. Halua tarinoida kanssaihminen kammottavista teoista ja rikoksista selittää ihmisen luontainen uteliaisuus sellaisia asioita kohtaan, jotka kätkevät sisälleen mysteerin tai yllätyksen. Osalle ihmisistä väkivalta- ja rikostarinoista saatava säädely pelon, jännityksen ja yllätyksen määrä toimii innostavana ja stimuloivana tekijänä. (Hakulinen 2019.)

True crime -genren teokset ovat nimensä mukaisesti todellisiin rikoksiin, rikollisiin ja uhreihin perustuvia eivätkä näin ollen ole sama asia kuin vaikkapa fiktiiviset action- ja rikoselokuvat (Cambridge Dictionary 2019). True crimeä on aiemmin esiintynyt runsaasti kirjallisuuden ja television maailmoissa, mutta lajityyppi on valloittanut myös podcastit. Podcastien suuri läpimurto itse asiassa tapahtui juuri true crime -podcastin avulla: vuonna 2014 julkaistu *Serial*-niminen rikospodcast tavoitti ensimmäisellä kaudellaan miljoonia ihmisiä ympäri maailmaa (Natri 2016).

Serial ruoti ensimmäisellä kaudellaan 19-vuotiaana ex-tyttöystävänsä murhasta tuomitun Adnan Syedin tapausta. Podcastin 12 jakson aikana Syedin vangitsemiseen johtaneet todisteet kuitenkin osoittautuivat hatariksi, ja Syedille löydettiin myös mahdollinen alibi, joka todistaisi hänen syyttömyytensä. *Serialista* tuli hetkessä maailman kuunnelluin podcast, ja sen esiin tuomien seikkojen takia Syedin oikeusjuttu avattiin uudelleen käsittelyyn. (Annala 2016.) *Serialista* on tähän mennessä ilmestynyt kolme tuotantokautta, jotka kaikki käsittelevät eri rikostapauksia (*Serial Podcast* 2019a).

Serialin nostettua rikospodcastit trendiin ne ovat kasvattaneet suosiotaan, ja esimerkiksi iTunesin amerikkalaisen podcastkirjaston True Crime -kategoriasta löytyy reilut 200 rikosaiheista podcastia

(iTunes Preview 2019). True crime on suosittua myös Suomessa, ja rikospodcasteja tehdään yhä enemmän myös suomeksi. Suomen true crime -genreä edustavat esimerkiksi podcastit nimeltä *I don't like Mondays*, *Kylmiä väreitä*, *Murhapäiväkirjat*, *Huorapuutarha*, *Rikospaikkaradio* ja *Jäljillä*. (Andersson 2019.)

3.2 Journalismin ja rikosjournalismin määritelmät

Ennen kuin voidaan selvittää, liittyvätkö rikosjournalismi ja rikospodcastit toisiinsa, on journalismille syytä antaa määritelmä. Napakasti määriteltynä journalismilla tarkoitetaan faktapohjaista ja ajankohtaista joukkoviestintää. Journalismi pyrkii itsenäisyyteen ja riippumattomuuteen aikansa poliittisista ja taloudellisista rakenteista ja representoimaan maailman tapahtumia sellaisena kuin ne ovat. (Kunelius 2003, 21–24.)

Journalismi on ammatillistunut omaksi ammattialakseen pikkuhiljaa koulutuksen, lainsäädännön ja alan itsesääntelyn kautta, ja journalismia ammattialana määritellään jatkuvasti uudelleen journalistien oman toiminnan ja työskentelyn kautta. Keskeinen osa journalismin ammatillistumista ovat 60-luvun lopulla laaditut journalistin ohjeet, joita valvoo Julkisen sanan neuvosto. (Järvi 2018.)

Journalistin ohjeet on laadittu ammattialan itsesääntelyä varten, ja ne koskevat kaikkea journalistista työtä. Ohjeiden tavoitteena on tukea sananvapauden vastuullista käyttämistä joukkoviestimissä ja edistää ammattieettistä keskustelua. (Julkisen sanan neuvosto 2014.)

Rikosjournalismi nimensä mukaan on rikoksiin keskittyntä journalismia. Rikosjournalismi on muuttunut ja kehittynyt vuosikymmenien saatossa laajemmaksi ja luetummaksi kokonaisuudeksi. Leena Mäkipään ja Tuomo Mörän artikkelissa *Ilta-Sanomien* henkirikosuutisoinnista todetaan, että vielä 80-luvulla rikosuutiset olivat lähinnä viranomaisnäkökulmasta kirjoitettuja napakoita selostuksia. Mitä lähemmäs 2000-lukua on tultu, sitä enemmän henkirikosuutisissa on alettu kuvata rikoksen tekijän persoonaa, uhrin lähimmäisten surua ja rikoksen yhteiskunnallisia merkityksiä. Henkirikokset nousevat myös yhä useammin lööppeihin – vuonna 2002 *Ilta-Sanomien* lööppien rikosot-sikoista henkirikoksiin liittyi 42 prosenttia. (Mäkipää & Mörä 2009, 208–218.)

Suuri osa rikostoimittajan työstä tehdään toimituksesta käsin eikä suinkaan oikeussaleissa ja rikospaikoilla ravaamalla. Rikosjournalistin työskentelyn lähtökohtana on usein viranomaistiedote, jota

lähdetään täydentämään haastattelemalla itse viranomaista, rikoksen uhria tai silminnäkijää sekä tilaamalla tilanteen salliessa viranomaisasiakirjoja täydentämään tietoja. Rikosjournalistin on tärkeää tuntea rikosasioiden oikeusprosessi, sillä eri vaiheissa tutkintaa on erilaiset mahdollisuudet saada rikoksesta tietoa. (Eklund 2018, 192–193.)

Rikostoimittaja kirjoittaa aiheista, jotka sisältävät riskin kunnianloukkaukseen tai yksityiselämää loukkaavan tiedon levittämiseen syyllistymisestä, ja salaisiin tietoihin liittyvissä vuototilanteissa toimittajaa voidaan syyttää esimerkiksi yllytyksestä salassapitovelvollisuuden rikkomiseen. Rikostoimittajan on siis syytä tuntea työtään koskettavat lakiasetukset ja hallita lisäksi Journalistin ohjeet. Jokaisella mediatalolla on myös omat norminsa rikosjournalistiseen työhön, eikä kaikkea julkista tietoa aina julkaista. Vaikka toimittajan tehtävä on tiedon välitys, ei kaikkein epämiellyttävimpiä yksityiskohtia tai rikospaikkakuvia tarvitse julkaista asiasta uutisoidessa. (Eklund 2018:197.)

Journalistin ohjeista erityisesti pykälät 28, 30, 31, 32, 33, 34 ja 35 koskettavat rikosjournalisteja. Niissä ohjeistetaan muun muassa rikoksesta epäillyn ja tuomitun tunnistetietojen julkaisemisesta, uhrin yksityisyydensuojan kunnioittamisesta, julkisen ja julkaistavissa olevan eroavaisuuksista sekä siitä, että tutkintapyynnöstä tai syytteestä uutisoitaessa on tapauksen käsittely syytä seurata loppuun asti. (Julkisen sanan neuvosto 2014.)

3.3 True crime -podcastien suhde journalismiin

Journalistinen podcast vaatii muutakin sisältöä kuin artikkelin tai kolumnin ääneen lukemista, sillä näin pelkistetty sisältö kuulostaa helposti vanhanaikaiselta ja tylsältä. Journalistisen podcastin haasteena onkin saada aikaan omaperäistä ja uskottavaa sisältöä, ja podcast vaatii myös journalistilta uskallusta laittaa omaa persoonaa mukaan peliin. (Bradshaw & Rohumaa 2011, 102.)

Eedellä mainitun Serialin voi perustellusti katsoa olevan journalistinen rikospodcast. Serialin perustajilla Sarah Koenigilla ja Julie Snyderillä on molemmilla journalistista taustaa (Serial Podcast 2019a), ja jo ensimmäistä kautta varten Koenig teki perusteellista taustatyötä, selvitystä ja haastatteluja saadakseen totuudenmukaisen kuvan kerrottavaksi podcastin kuuntelijoille (Serial Podcast 2019b). Kausi kaudelta Serialin tekijätiimi on kasvanut, ja tutkijoiden lisäksi kolmoskaudelle on otettu mukaan erillinen faktantarkistaja (Serial Podcast 2019a).

Etenkin ensimmäisellä kaudella Serialilla olikin selkeä journalistinen tavoite: selvittää, oliko Adnan Syed syyllinen murhaan vai kenties tuomittu väärin perustein. Pelkkien jo olemassa olevien faktojen selostamisen sijaan Serialin tekijät hankkivat uutta tietoa haastattelemalla Syediä ja tämän lähipiiriä, nostivat esiin uusia näkökulmia tapaukseen ja toivat ne julki podcastin muodossa.

Suomalaisista rikospodcasteista lähimmäs journalistista näkökulmaa taitaa päästä kahden rikostoimittajan, Jarkko Sipilän ja Pekka Lehtisen, luotsaama *Rikospaikkaradio*. Podcastissa puidaan viime vuosikymmenten kuuluisia suomalaisia rikostapauksia niihin liittyvien äänitemateriaalien avulla. Jaksojen tapauksia käsitellään myös rikostoimittajan työn kautta. Rikospaikkaradiossa on käsitelty muun muassa Jari Aarnion monimutkaista syytevyhtiä ja Jokelan koulusurmia. (Lehtinen & Sipilä, 2019.)

Toimittajataustaisten Sipilän ja Lehtisen voi olettaa tuntevan esimerkiksi journalistin ohjeet ja lainsäädännön, joka ohjaa rikostapauksista tiedottamista ja uutisoimista. Äänimateriaalit, kuten hätäpuhelutallenteet jaksojen seassa, tuovat lisäarvoa käsiteltäviin tapauksiin, ja kokeneet rikostoimittajat spekuloidivat tapauksia omaa kokemustaan hyödyntäen.

Useimmat suomenkieliset rikospodcastit kuitenkin keskittyvät vain kertomaan tapauksista ilman erityistä pyrkimystä paljastaa rikoksista mitään uutta tai selvittää selvittämättömiä rikostapauksia. Etenkään podcastit, joissa keskitytään ulkomaisiin rikostapauksiin ja niistä kertomiseen kuulijalle, tuskin ovat pyrkimyksiltään juurikaan journalistisia.

Suuren osan true crime -podcasteista voidaan ajatella kuuluvan enemmän henkilökohtaisen joukkoviestinnän kuin journalismin piiriin. Henkilökohtaisella joukkoviestinnällä tarkoitetaan nykyajan ilmiötä, jossa kuka tahansa tietokoneen ja internetin käyttäjä voi harjoittaa joukkoviestintää lataamalla videon YouTubeen tai vaikkapa nauhoittamalla podcastia julkiselle alustalle (Seppänen & Väliaverron 2012, 16).

Tiivistetysti sanottuna: se, voidaanko rikospodcastin olevan journalismia, riippuu täysin kyseessä olevasta podcastista. Serialin ja Rikospaikkaradion kaltaisten, journalistisesta näkökulmasta kootujen podcastien vastapainoksi mahtuu myös puhtaasti referoivia ja jopa keskustelevia true crime -podcasteja, joista jälkimmäistä näkökulmaa edustavia olen valinnut tähän tutkielmaan analysoitavaksi.

4 TUTKIMUSMENETELMÄN JA AINEISTON ESITTELY

Seuraavissa alaluvuissa esittelen käyttämäni tutkimusmenetelmät sekä aineistoni. Olen valinnut aineistoon kolme suomenkielistä rikospodcastia, joista kustakin analysoin yhden jakson. Tutkimusmenetelmäni keskittyvät nimenomaan jaksojen sisällön analysointiin.

4.1 Tutkimusmenetelmät

Aineistoni analyysissä käytän dramaturgista analyysiä. Dramaturgia pureutuu syvemmälle tarinaan kuin vain sen tapahtumien luettelemiseen kronologisesti. Dramaturgia on kykyä kertoa tarinan tapahtumat niin, että tarinan vastaanottaja voi eläytyä tarinaan, samaistua sen henkilöihin ja kiinnostua heidän kohtaloistaan. (Kantola 2003, 122.)

Dramaturgia ammentaa edelleen vahvasti klassisesta, Aristoteleen kehittämästä draaman kaaresta. Siinä draama etenee päähenkilön uhosta vastavoimien kamppailuun ja lopulta tunteita puhdistavaan loppuratkaisuun, katharsikseen. Dramaturgien ja käsikirjoittajien näkökulmasta kiinnostava teksti ja hyvä dramaturgia eivät kuitenkaan aina kulje käsi kädessä klassisen draaman kaaren kanssa. (Kantola 2003, 122–123.) Kaikki teksti ei siis välttämättä sisällä klassista draaman kaarta, mutta dramaturgiaa niistä voidaan analysoida tästä huolimatta.

Maria Kilpi ja Katariina Numminen esittävät teoksessa Dramaturgiakirja kolme erilaista tapaa jäsentää dramaturgia-sanana nykykäyttöä, ja yksi näistä soveltuu erityisesti true crime -podcastien analysointiin. Dramaturgia voidaan Kilven ja Nummisen mukaan käsittää jonkin yksittäisen teoksen, esitystapahtuman, lajityypin tai teosjoukon ominaisuutena. Silloin puhutaan tavasta, jolla kyseinen kokonaisuus rakentuu ja jäsentyy. Dramaturgia käsittää näin jäsennehtynä myös teokselle ominaista sommittelua, järjestystä, rakennetta ja säännöstöä. Teoksesta, tässä tapauksessa rikospodcastista, voidaan havainnoida esimerkiksi elementtejä ja niiden järjestystä sekä sitä, missä järjestyksessä kokonaisuuden elementit ovat ja millaisella logiikalla ne seuraavat toisiaan. (Numminen & Kilpi 2018, 17.)

Valmiiden mediatekstien, kuten podcastien, dramaturginen analyysi keskittyy nimenomaan tekstin puhuttelevuuden pohtimiseen eli siihen, miten esitys herättää kuulijassaan kiinnostusta ja tunteita.

(Kantola 2003, 125). Myös dokumentaarisessa kerronnassa, johon tositapahtumista kertovat true crime -tarinat voi lukea, on tarina tärkeää kertoa dramaturgisesti oikein. Kuulijassa on tärkeää viritellä jännitys, joka esimerkiksi uutislähetyksessä syntyy kuulijan halusta tietää, mitä on tapahtunut. Tekstin jännitteeseen vaikuttavat sisäisten rakenteiden lisäksi siis myös tekstin konteksti eli ne olosuhteet, joissa teksti esitetään. Uutisessa kontekstista nouseva jännite voi lähteä esimerkiksi siitä, että uutinen väittää kertovansa, mitä todella on tapahtunut ja pyrkii esiintymään neutraalina. Tarinan perustuvuus tositapahtumiin antaa tarinalle vahvan dramaturgisen voiman: totuus on aina tarua ihmeellisempää. (Kantola 2003, 126–129.)

Juuri tositapahtumiin perustuva tarina antaa true crimelle mielenkiintoisen dramaturgisen lähtökohdan. Kuten uutinen, niin true crime -podcastin jaksokin pyrkii toistamaan jonkin tapahtuman mahdollisimman todenmukaisesti kuulijalleen. Kuulija saattaa jo tietää lopputuleman, mutta kaikki, mitä tapahtuu tarinan alun ja lopun välissä, saa hänet jäämään tarinan ääreen.

Dramaturgisen analyysin lisäksi hyödynnän Mats Ekströmin kehittämää kolmen journalistisen moodin mallia. Ekström käsitteli televisiojournalismin ominaispiirteitä kolmen perusmoodin – attraktion, informaation ja tarinankerronnan – avulla. Moodilla tarkoitetaan journalismin lähestymistapaa sekä sen ilmenemistä monella tasolla, joita tarkastelemalla voidaan arvioida, mihin yleisön tarpeisiin tietty moodi vastaa ja millaisiin rooleihin se asemoi toimittajan ja vastaanottajan. Lisäksi voidaan arvioida, mitä juttu tai ohjelma tavoittelee. (Aslama 2005, 59.)

Attraktiomoodiin rakennettu sisältö pyrkii nostamaan jotakin näytille, hämmästyttämään ja hätkähdyttämään. Se vastaa yleisön uteliaisuuteen eikä vaadi vastaanottajalta harkintaa tai osallistumista. Attraktio harvoin reflektoi tai raportoi, vaan usein painottaa asian ainutkertaisuutta tai erilaisuutta. Informaatiomoodiin rakennetut sisällöt taas pohjautuvat puhtaasti tiedon välittämiseen ja yleisön tavoittamiseen relevantin tiedon avulla. Yleisö koetaan tiedonhakijana, ja sen tiedonjonon tarpeeseen pyritään vastaamaan. Tarinankerrontamoodiin pohjautuvat jutut taas pyrkivät vastaamaan yleisön tarpeeseen samaistua ja tuntea empatiaa. Tärkeintä on tarinan kiinnostavuus, dramaattisuus sekä kiinnostavat henkilöhahmot. (Aslama 2005, 59–60.)

Kaikki kolme moodia ovat tarpeellisia ja voivat vain yksinään käytettyinä toimia heikosti. Informaatiomoodia painottava teksti voi olla erittäin kapea-alainen ja tylsä. Tarinamoodin varaan rakennettu teksti voi taas sulkea muiden kuin yhden henkilön näkökulmat pois. Attraktio taas korostaa ristirii-

toja ja luo voimakasta vastakkainasettelua, mikä voi johtaa yhden ainoan näkökannan suhteettomaan korostumiseen. Eri moodien yhdistely tuo yleensä mukanaan monipuolisuutta ja tarjoaa sekä tekstin vastaanottajalle että toimijalle erilaisia rooleja tarinan sisällä. (Aslama 2005, 67.)

Ekström on kehittänyt moodimallin alun perin televisiojournalismin analysoimiseksi. Minun mielestäni mallia on kuitenkin mahdollista hyödyntää myös muiden mediatekstien – kuten rikospodcastien - analyysissa, sillä moodien mukaisia elementtejä löytyy lähes kaikesta viestinnästä. Rikospodcastien analysointiin moodimalli on tehokas, sillä podcasteissa kerrotaan nimensä mukaisesti todellisista rikoksista, jotka on saatettu kuulijalle tarinan muotoon ja joista usein löytyy myös shokeeraavia tai yllättäviä elementtejä.

Tarkkailen podcast-jaksoista siis tekstien puhuttelevuutta ja tapaa rakentaa ja ylläpitää jännitystä. Kiinnitän huomiota myös siihen, millaisia tunteita kuulijassa pyritään sisältövalinnoilla herättämään ja millä keinoin kuulijalle pyritään tuottamaan samaistumisen ja eläytymisen tunteita. Pysin myös vertailemalla selvittämään, löytyykö kaikkien kolmen podcastin jaksoista tietynlaisia elementtejä, jotka mahdollisesti toistuvat niistä jokaisessa.

Tarkastelen myös kolmea moodia ja niiden rakentumista jaksojen sisällä. Oletukseni on, että informaatiomoodi tulee näkyään osaltaan joka jaksossa, sillä true crime -podcast välittää nimensä mukaisesti tietoa todellisista rikoksista. Kiinnostavaa on se, miten attraktiomoodi ja tarinankerrontamoodi täydentävät informaatiomoodia ja millainen vaikutus tällä on esimerkiksi jakson dramaturgiaan ja yleiseen kiinnostavuuteen.

4.2 Aineisto – kolme podcastia, kolme jaksoa

Työssäni analysoin kolmea jaksoa kolmesta eri rikospodcastista, joiden nimet ovat *Huorapuutarha*, *Jäljillä* ja *I don't like Mondays*. Olen valinnut juuri nämä podcastit, sillä ne ovat melko kuunneltuja ja edustavat hyvin Suomen rikospodcastkenttää. Podcasteista halusin valita keskenään tarpeeksi erilaisia jaksoja, mutta kuitenkin niin, että jaksoissa on myös keskenään vertailukelpoisia sisältöjä. Lopulta päädyin valitsemaan kaksi jaksoa, joissa käsitellään suhteellisen tunnettuja ulkomaisia sarjamurhaajatapauksia, sekä yhden jakson, jossa käsittelyssä on suomalainen rikostapaus. Koska *Huorapuutarha*-podcastin jaksoissa esitellään kaksi rikostapausta, niin analyysiin mahtuu myös teini-ikäisen murhaajan tapaus.

Huorapuutarha on Suomen ensimmäinen murhapodcast. Sen jokaisessa jaksossa esitellään kaksi true crime -tapausta, joiden keskiössä ovat mystiset katoamistapaukset ja tunnetut sarjamurhaajat. Jaksoissa podcastin tekijät kertovat myös omat teoriansa tapauksista. Huorapuutarhasta on julkaistu marraskuun 2019 alussa viimeinen jakso, joten aktiivinen podcast se ei enää ole. (Kääriäinen & Toivakka 2019a.) Podcastin takana ovat Pauliina Kääriäinen ja Justiina Toivakka. He julkaisivat Huorapuutarhan ensimmäisen jakson vuonna 2016. Podcast on kokonaisuudessaan kuunneltavissa Spotifyn lisäksi RadioPlayssa. (Multanen 2019.) Valitsin podcastista analyysiin jakson ”Kallon palasia pakastimessa” jossa käsitellään tunnettua sarjamurhaajaa Jeffrey Dahmeria sekä teinimurhaaja Christa Pikea.

Jäljillä on yksi suosituimmista suomalaisista podcasteista, ja se kerää viikossa noin 90 000 kuuntelukertaa. Jäljillä perehtyy erilaisiin sarjamurhaajatapauksiin, murha- ja katoamismysteereihin sekä henkirikoksiin ympäri maailmaa. Podcastia tekee helsinkiläinen Tilda Laaksonen. (Hakulinen 2019.) Podcast on aktiivinen ja siitä ilmestyy uusi jakso joka perjantai. Jäljillä on Spotifyn lisäksi kuunneltavissa muun muassa Acast-sovelluksessa. Podcastilla on myös oma Facebook-ryhmä, jossa kuuntelijat voivat jakaa omia pohdintojaan ja materiaaleja jaksojen tapauksista. (Asennemediä 2019.) Jäljillä-podcastista valitsin jakson, jossa käsitellään sarjamurhaaja John Robinonia. Jakson nimi on ”John Edward Robinson”.

I don't like Mondays on vuonna 2019 ensimmäisen jaksonsa julkaissut suomenkielinen rikospodcast, jossa käsitellään muun muassa murhia ja katoamistapauksia. Podcastissa julkaistaan myös jaksoja, joissa jaetaan kuuntelijoiden rikoskokemuksia. Podcast oli pitkään tauolla vuoden 2019 joulukuun jälkeen, mutta vuoden 2020 elokuussa se teki paluun kuulijoiden tarinoita jakavalla jaksolla. (Acast 2020.) Podcastin juontaja ei ole esitellyt itseään jaksoissaan, joten puhuttelen häntä tässä tutkielmassakin juontajaksi. I don't like Mondays -podcastista käsittelen jaksoa ”Kunnon tyttö”, jossa juontaja kertoo suomalaisen Inga Myllärin raiskauksesta ja surmasta.

Kuuntelin käsiteltävät jaksot useampaan otteeseen ja litteroin ne sanatarkasti tekstitiedostoiksi. Sen jälkeen kävin ne ensin yksitellen läpi ennen johtopäätöksiin siirtymistä

5 ANALYYSI PODCAST-JAKSOJEN RAKENTEISTA

5.1 Huorapuutarha pyrkii hätkähdyttämään

Huorapuutarha on käsittelemistäni podcasteista ainoa, jossa on kaksi juontajaa ja jossa yhteen jaksoon mahdutetaan kaksi tarinaa. Juontajilla on hyvin jutusteleva ja rento tyyli tehdä podcastia, mikä antaa analyysille mielenkiintoisen lähtökohdan. Molemmat kertovat jaksossa tarinan nimenomaan rikoksen tekijöistä eivätkä uhreista. Jakson nimi, Kallon palasia pakastimessa, yhdistelee kahden jaksossa käsitellyn rikoksen karmeimpia piirteitä hassuksi sanaleikiksi, mikä osaltaan jo paljastaa podcastin luonteesta jotain.

Koko jakso lähtee liikkeelle alkutunnarilla ja juontajien tervehdyksillä. Jaksossa Pauliina kertoo Christa Piken tarinan, ja Justiina taas Jeffrey Dahmerista. Pauliina aloittaa kertomalla, että puhuu jaksossa teini-ikäisestä tappajasta, joka on myös Yhdysvaltojen nuorin kuolemaan tuomittu nainen nykyaikana. Jo näin pienellä yksityiskohdalla on dramaturgisesti suuri merkitys, sillä kuulija saa saman tien selville tarinan pahiksen, eikä enää suhtaudu tähän neutraalisti. Samalla herää jännite: miksi teinityttö tappoi ja kenet hän tappoi?

Pauliina etenee tarinassa kronologisesti käyden lyhyesti läpi Piken kurjan kasvuympäristön ja huonot suhteet vanhempiin. Pikeä kuvaillaan ongelmalapseksi, jota kumpikaan vanhempi ei halunnut ottaa vastuulleen ja joka kärsi vanhempien päihteidenkäytöstä huomattavasti lapsuudessaan. Pauliin kertoo Piken löytäneen täysi-ikäistyttyään poikaystävän, jonka kanssa alkoi harjoittaa okkultismia, Justiina reagoi huudahtamalla pirteästi ”koska 90-luku!”, ja jatkaa myöhemmin ”sitä ne nuoret sillo ysärillä teki, ku ne ei voinu alottaa youtube-kanavaa tai podcastia” (Kääriäinen & Toivakka 2019b). Suhtautuminen Piken lapsuus- ja teini-iän ongelmiin ja niistä johtuvaan käyttäytymiseen on huolettoman kepeää ja siitä voi laskea leikkiä.

Kun aletaan kuvailla Piken rikosta, säilyy sama vähän leikittelevä ja vähättelevä tyyli juontajien välillä. Rikoksesta puhuttaessa jakso alkaa myös yhä selkeämmin hyödyntää attraktiota. Toki sitä nähtiin jo alussa, kun Piken painotettiin olevan nuorin kuolemaantuomittu nainen ja siten ainutlaatuinen tapaus, mutta murhasta puhuttaessa attraktio suorastaan korostuu: yksityiskohtia ei säästellä ja rikollisen epätyypillistä ja halveksittavaa mielentilaa korostetaan sanavalinnoilla:

Pauliina: -- Ja sitte puolen tunnin jälkeen Christa otti semmosen ison irtotiesien palan asfalttia, ja löi sillä Colleenia päähän useaan kertaan. Ja tässä vaiheessa Tadaryl oli kuumelma pyytänyt Christaa lopettamaan, mut Christa oli vaan sanonu että ei, haluan nähdä sen aivot, ja jatkanu lyömistä. Ja kun Colleen sitten lopulta oli kuollut, Christa otti palan sen kalloa mukaansa matkamunistoksi.

Justiina: Teinit on oikeesti ihan hirveitä!

Pauliina: Joo. Sitä kallonpalasta on kans kuvattu siellä rikospaikkakuviissa, niin se on tosiaan vielä ällöttävämpi, ku mitä mä alun perin kuvittelin, koska siinä on siis niinku ihoo ja hiuksia mukana siinä kallonpalassa.

Justiina: Juuuh...

Pauliina: Ja tää Christa oli vaan laittanu sen takin taskuun muistoks. (Kääriäinen & Toivakka 2019b.)

Pauliina kertoo, että Piken uhria Colleenia oli teon raakuuden takia lähes mahdotonta tunnistaa, ja että "ne oli ruumishuoneella katalogioinu vaan kolmesataa vakavinta vammaa, koska jokaisen viillon ja murtuman laskemiseen olis menny päiväkausia" (Kääriäinen & Toivakka 2019b). Tarina etenee Piken pidätykseen ja tuomitsemiseen, mutta loppuratkaisu ei yllä katharsikseen asti: tarinan päättyessä Pikea ei olla edelleenkään teloitettu ja hänen muistona pitämäänsä kallonpalaa, jota poliisi pitää hallussa todistusaineistona, ei voida palauttaa haudattavaksi uhrin perheelle. Ikävää loppua kuitenkin kevennetään leikittelemällä siitä, kuinka Pike on vankilassa olonsa aikana tutustunut myös toiseen teinimurhaajaan, jonka kanssa hän yritti surmata toisen vangin.

Pauliina: -- En tiä mitä se viel kerkee tehdä siellä, tutustua johonki vielä toiseen teinimurhaajaan ja yrittää tappaa jonkun toisen kanssavangeistaan.

Justiina: Nii, kiva ku tälle aikuseksi kasvaneet teinimurhaajat voi siellä sitte bondailla. (Kääriäinen & Toivakka 2019b.)

Pauliinan tultua tarinan loppuun Justiina ottaa puheenvuoron. Jo kertomuksen alussa Justiina paljastaa, että juuri Dahmerin takia hän alun perin kiinnostui rikostarinoista ja paljastaa suhtautuneensa tapaukseen ja siitä lukemiseen jopa pakkomielteisesti. Tarinalle saadaan näin luotua kiinnostava päähenkilö, jonka näkökulma korostuukin tarinaa kerrottaessa. Dahmeriin suhtautuminen

on myös hirmuteoista huolimatta jokseenkin armollisempaa kuin aiemmin parjattuun Christa Pikeen.

Justiina: Ja se Dahmer oli myös pienestä pitäen kiinnostunu eläimistä ja niiden luista, ja tavallaan niinku miten niiden kehot ja miten niinku elämä toimii ja miten kaikki elossa olevat toimii. Ja vaikka erityisesti tätä on myöhemmin jälkiviisaasti sanottu yheksi eräänlaiseksi varoitusmerkiksi, en välttämättä alkais pienen lapsen kiinnostuksenkohteita demonisoidaan ihan hirveesti. -- Nyt musta tuntuu, että mä oon sillee, mä koitan puolustella Jeffrey Dahmeria, mitä mä en halua tehdä, mut mä koitan olla sillein neutraali.

Pauliina: Nii nii ja kyllä siis siinä vaiheessa ku se on lapsi niin sitä lasta kohtaan voi tuntea sympatiaa, mut sitte ei ehkä enää sitä aikuista versioo Dahmerista.

Justiina: Nii, et ei se joku nelivuotias, viis-kuusvuotias Dahmer ollu vielä ketään murhannu. (Kääriäinen & Toivakka 2019b.)

Myös Justiinan kertomajärjestys on kronologinen, ja Dahmerin lapsuus ja nuoruus perhetaustoineen käydään läpi huolellisesti. Dahmerista maalataan kuvaa laiminlyötynä lapsena, joka haki huomiota teeskentelemällä sairauskohtauksia ja turvautui rakkaaseen lemmikkikoiraansa, mutta joka teini-iässä alkoi kiinnostua liikaa eläinten avaamisesta, kontrollista ja väkivallasta. Dahmerin tekemät murhat, rikokset ja hiljalleen tapahtuva rappioituminen kuitenkin kuvataan aivan yhtä yksityiskohtaisesti attraktiota hyödyntäen kuin Pikenkin rikos. Oikeastaan koko tarinan keskiosa koostuu Dahmerin tekemien murhien luettelemisesta raakuuksia säästämättä. Justiinan mukaan Dahmer ”paloitteli ruumiit kylpyhuoneessa, keitti ruumiinosia, kunnes liha ja muut ruumiinosat irtosivat luiden ympäriltä” ja yhdessä vaiheessa ”yritti tehdä uhreistaan tahdottomia zombeja” (Kääriäinen & Toivakka 2019b).

Dahmeria kuitenkin inhimillistetään paljon vielä tässäkin vaiheessa ja Justiina esimerkiksi kertoo että ”--Dahmer on sanonu, että tappaminen oli vaan niinku pakollinen paha siinä, et se yritti saada täydellisen kontrollin toisesta ihmisestä, ja se halus omistaa uhrinsa pysyvästi” (Kääriäinen & Toivakka 2019b). Dahmerin pidätyksestä kertoessaan Justiina kuvailee, että ”se vaikutti olevan tosi helpottunu, kun se sai viimein tunnustettua tekonsa, vaikka kertoikin näistä teoistaan niinku tosi rauhallisesti, tosi asiallisesti” (Kääriäinen & Toivakka 2019b). Hän kertoo myös Dahmerin pyytäneen anteeksi uhriensa omaisilta oikeusistunnon aikana.

Dahmerin tarinassakin katharsiksen saavuttaminen on tulkinnanvaraista – Dahmer kyllä saa teoistaan tuomion ja istuukin hetken vankilassa, mutta toinen vanki surmaa Dahmerin tämän istuttua vain pari vuotta. Tarinan kertojatkin jäävät selvästi miettimään Dahmerin kohtaloa ja pohtivat, oliko

syy Dahmerin tappaneen vangin mielenterveysongelmissa, Dahmerin provosoivassa käytöksessä vai kenties jossain muussa.

Kokonaisuudessaan jakso päättyy juontajien loppusanoihin, joissa kerrotaan podcastin tekijöiden yhteystiedot ja palautekanavat. Tämä osa on hyvin tiivis ja päättyy kuulijan kiittämiseen ja rentoon hyvästelyyn.

5.2 Jäljillä syventää ja tarjoaa runsaasti yksityiskohtia

Jäljillä-podcastin Tilda Laaksonen avaa jaksonsa tervehtimällä kuulijaa ja toteaa tällä kertaa käsitelyssä olevan amerikkalaisen sarjamurhaajatapauksen. Sen enempää Laaksonen ei alkuun paljasta tai tarinoi, vaan siirtyy suoraan rikostapauksen pariin. Jännite on kuitenkin synnytetty: tarinan päähenkilö on oletettavasti sarjamurhaaja, ja kuulija haluaa tietää kaiken tappajasta ja tämän tekosista ja motiiveista.

Laaksonen kertoo Robinsonin lapsuutta siivittäneen kovan kurinpidon ja isän alkoholiongelman. Laaksonen kertoo Robinsonin partioharrastuksesta, keskeytyneistä papinopinnoista ja noin parikymppisenä keskeytyneistä röntgenhoitajan opinnoista. Laaksonen on hyvin perinpohjainen ja korostaa, että Robinson ei tosiaan saanut koskaan röntgenhoitajan pätevyyttä. Kun hän kertoo Robinsonin huijanneen itsensä röntgenhoitajan töihin väärennetyin paperein, hän toteaa, että samankaltaiset huijaukset ja väärennökset tulevat olemaan isossa osassa Robinsonin tulevaisuutta. Tämä on sekä dramaturgisesti että tarinankerronnallisesti tehokas keino, sillä se lataa kuulijaan paljon odotuksia.

Laaksonen jatkaa Robinsonin mitä erikoisimpien huijausyritysten ja petkutusten perusteellista läpikäyntiä ja pysähtyy hämmästelemäänkin erästä tapausta, jossa Robinson varasti työpaikaltaan postimerkkejä:

Kuuden tuhannen postimerkin varastamisessa ei ollut mitään järkeä koska niillä ei ollut juuri mitään rahallista arvoa. – – Kuka edes ostaa postimerkkejä pimeästi? Onko postimerkeille jotkut omat pimeät markkinat? Ehkä tuohon aikaan oli. Tällaiset pikku rikokset kuvasi hyvin Johnia, vaikutti siltä, että hänen oli mahdotonta yrittää elää rehellisesti - että hän halusi aina kokeilla, pystyisikö jotenkin kavaltamaan tai varastamaan edes pieniä summia rahaa.” (Laaksonen 2019.)

Laaksonen kyseenalaistaa Robinsonin toimintaa vähän humoristisesta näkökulmasta. Samalla Laaksonen palaa myös väitteeseen Robinsonin epärehellisydestä ja syventää samalla Robinsonin persoonaa lisäten henkilöahmon samaistuttavuutta ja kiinnostavuutta. Kuulija herää ajattelemaan, että mitä tämän kaltainen ihminen voi seuraavaksi keksiä ja miten postimerkkien varastamisesta päädytään murhaan.

Laaksonen jatkaa tarinaa ja kertoo Robinsonin huijausten täyteisestä elämästä keskittyen toistuvasti tämän persoonaan. Hän kuvailee muun muassa, että ”Johnille siis selvästi oli tärkeää se, että muut pitivät häntä älykkäänä, mukavana ja arvokkaana tai tärkeänä ihmisenä”, ja ” – – vaikka John ei ollut varsinaisesti fiksun tai älykkään oloinen, niin hän osasi hurrata ihmisiä ja olla halutessaan todella vakuuttava” (Laaksonen 2019).

Pian kerronta siirtyy Robinsonin tekemiin henkirikoksiin, mutta Laaksonen ei suoraan kerro Robinsonin murhanneen ketään. Hän kertoo useasta samankaltaisesta tapauksesta, joissa Robinsonin kanssa tekemisissä ollut nainen katoaa jälkiä jättämättä. Laaksonen kertoo tapahtumista hyvin seikkaperäisesti ja neutraalisti ulkoistaen itsensä tiedon välittäjän rooliin. Laaksonen ei unohda uhreja, vaan jakaa myös heistä ja heidän taustoistaan runsaasti tietoa. Hän kertoo, että yksi uhreista ”oli lupaava taitoluistelija ja hän oli valmistunut lukiosta vuotta aikaisemmin”, ja toinen ”yksinhuoltaja 15-vuotiaalle pyörätuolissa istuvalle tyttärelleen” (Laaksonen 2019).

Lopulta Laaksonen pääsee Robinsonin kiinnijäämiseen ja vangitsemiseen. Vasta nyt paljastuu, mitä kadonneille naisille tapahtui: ”Maatilalta löytyi kaksi tynnyriä, joissa oli sisällä kahden naisen lähes kokonaan hajonneet ruumiit. – – Yksi varastorakennuksista sijaitsi naapuriosavaltiossa Missourissa, ja sieltä etsivät löysivät kolme muuta tynnyriä, joissa kaikissa oli sisällä ruumis” (Laaksonen 2019). Laaksonen on edelleen hyvin neutraali ja jatkaa kertomusta oikeudenkäyntiin ja kuvaillee myös Robinsonin elämää vankilaan joutumisen jälkeen. Robinsonin tarinan lopussa paha saa palkkansa: Robinson on vankilassa ja hänen vaimonsa haki avioeroa.

Lopussa Laaksonen kertoo, että ei käynyt jaksossa läpi ihan jokaista Robinsonin pikkurikosta, sillä ei uskonut niiden tuovan tarinaan lisäarvoa: ”mun mielestä tässä tärkeintä oli näyttää se, että John oli oikeasti todella vakuuttava ja oikeasti aika hyvä huijari tai rikollinen” (Laaksonen 2019). Lopuksi hän kiittää kuulijaa, antaa yhteystietonsa mahdollista palautetta varten ja hyvästelee lopputunnusmusiikin soidessa taustalla sanoin: ”kiitos kun kuuntelit, ensi kerralla ollaan jonkun toisen tapauksen jäljillä” (Laaksonen 2019).

5.3 I don't like Mondays esittelee kamalan kohtalon ja kohtalokkaan yön

I don't like Mondays -podcastia juontaa yksi ihminen. Juontaja aloittaa tervehtimällä kuulijaa ja kertoo, että tällä kertaa jaksoon on valikoitunut kotimainen rikostapaus. Juontaja kertoo, että tämänkertainen aihe on tullut vinkkinä hänen ystävältään. Hän paljastaa samalla oman suhtautumisensa tapaukseen:

Juontaja: Mun ystävä kertoi mulle tästä ja mä järkytyin suoraan sanottuna aika syvästi. Se on välillä hullua kuulla näitä Suomen rikoshistorian karmeimpia tapauksia, mielikuva Suomesta on usein ehkä liiankin idyllinen itsellä. Täälläkin on todellisuudessa tapahtunut aika hirveitä asioita. Tämä tapaus on sattunut vuonna 1957, ja kyseessä on siis Inga Myllärin kamala kohtalo (I don't like Mondays 2019).

Nämä avaussanat kertovat kuulijalle jo tulevan tarinan uhrin ja varoittavat siitä, että hänen tarinansa loppu ei todennäköisesti tule olemaan onnellinen. Sanavalinnat myös virittävät kuulijassa jännitystä – juontaja ei heti paljasta, mitä on tapahtunut, vaan ainoastaan paljastaa tarinan oletetun päähenkilön onnettoman lopun. Tämä on dramaturgisesti tehokas keino koukuttaa kuulija tarinan ääreen, sillä kukapa ei haluaisi tietää, mikä kamala kohtalo Inga odottaa?

Myös tässä jaksossa on kronologinen kertomajärjestys. Juontaja aloittaa tarinan kertomalla lyhyesti Ingan taustoista. Hyvin nopeasti tarina siirtyy surmailtaan, jonka tapahtumat käydään erittäin tarkasti läpi. Juontaja nostaa esiin tarinan kannalta olennaisia käänteitä: hän kertoo, että Ingan olisi pitänyt olla surmailtana töissä, mutta hän pyysi vapaata lähteäkseen tanssimaan. Juontaja tuntuu toistuvasti ottavan esiin sen, kuinka eri tavoin asiat olisivat voineet mennä, jos tarinan henkilöt olisivat tehneet erilaisia valintoja:

Juontaja: Ja Inga oli tässä vaiheessa jo ihan tolkuttomassa humalassa, hän ei saanut enää selkoa siitä, että missä ollaan ja miksi. Ja ketään syylistämättä mä vaan toivoisin niin paljon, että tää Ingan ystävä olis ottanut hänet mukaan lähteäkseen kotiin. Ja haluan muistuttaa kaikkia tämmöisestä iänikuisesta lausahduksesta kaveria ei jätetä, etenkin tuntemattoman miehen seuraan, kun kaveri on umpikännissä. Mutta tosiaan voisin olettaa, että Ingan ystävä on myös ollut aika humalassa, eikä silloin kukaan teekään niitä parhaita päätöksiä. (I don't like Mondays 2019)

Juontaja kertoo riipaisevan yksityiskohtaisesti, kuinka kukin rikokseen osallistunut kierrätti tiedontonta Inga bussista toiseen hyväksikäytettäväksi. Juontaja pyrkii samaistuttamaan kuulijaa tarinaan omilla sanavalinnoillaan ja sanoittamalla myös omia tunteitaan tarinan lomaan. On selvää, että ainakin juontajan empatia on täysin Ingan puolella. Juontaja käyttää myös paljon painottavia ja dramaattisen kaiun omaavia sanoja: kamala kohtalo, kohtalokas ilta, todella vaarallinen. Näillä painotuksilla tarinan dramaattisia käänteitä ja yksityiskohtia saadaan korostettua entisestään. Ingan kokemaa kärsimystä ja vääryyttä painotetaan samalla kun pahoista tyypeistä luodaan suoranaisia hirviöitä. Tyyli ammentaa sekä attraktiosta että tarinankerronnallisesta moodista.

Juontaja: Se on täysin käsittämätöntä, että miten sinne paikalle on sattunut pelkästään näin moraalittomia ihmisiä ja kukaan ei ole kokenut empatiaa Inga kohtaan. He eivät varmaan oo nähneet häntä enää edes ihmisenä tossa vaiheessa. (I don't like Mondays 2019.)

I don't like Mondays -podcastissa juontajalla on tapana soittaa jaksoissa myös tapaukseen liittyviä pätkiä dokumenteista ja haastatteluista. Tässä jaksossa hän soittaa dokumentisarjasta löytämänsä Myllärin tapauksessa apulaissyöttäjänä toimineen naisen haastattelua ja lukee lisäksi Ingan isän oikeudessa lausumia sanoja ja lehtiartikkeleita, joita Ingasta on kirjoitettu.

Ingan tarinassa loppu ei ole kovinkaan onnellinen: Inga on kuollut, kaikkia rikokseen osallistuneita ei tuomittu ja tuomittujenkin tuomiot ovat pienet. Juontaja lohduttaa kuulijaa toteamalla, että rikolliset miehet ”menettivät muun yhteisön silmissä kunniansa, he menettävät työnsä ja monien tapauksessa ihmissuhteensa loppuiäksi. Mutta Inga menetti kuitenkin elämänsä” (I don't like Mondays 2019). Juontaja kertoo myös, että nyt kaikki Ingan hyväksikäyttöön osallistuneet miehet ovat jo kuolleet. Kuulija saa mahdollisesti tästä tiedosta keinon päästä tapauksesta ja siihen liittyvästä tunnekuohusta irti.

Juontaja vinkkaa loppuun jaksoa varten lähteenä käyttämästään dokumentista. Lisäksi hänellä on tapana antaa jaksojen päätteeksi jokin true crime -aiheinen vinkki ja tällä kertaa hän suosittelee Ingan tapauksesta täysin irrallista elokuvaa. Suosituksen jälkeen hän antaa podcastinsa yhteystiedot ja mainostaa podcastin Instagramia. Lopuksi hän lausahtaa päätössanat ja hyvästelee kuulijan.

6 TULOKSET

Tässä luvussa vertailen jaksoja ja niiden sisältöjä toisiinsa. Tarkastelen jaksoiden samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia sekä tutkin jaksoiden dramaturgisia piirteitä ja tarkastelen jaksoiden moodeja.

6.1 Nimi on enne

Eroavaisuutta podcastjaksoiden välillä voi havaita kuuntelematta yhtäkään jaksoa, nimittäin podcastien tekijöiden tavassa nimetä jaksoiden on suuria eroja. Podcastjakson nimeen voidaan suhtautua samoin kuin uutistekstin otsikkoon eli olennaisena osana arvioitavaa mediatekstiä. Siksi haluan mainita jaksoiden nimet ja niiden merkityksen jaksoiden dramaturgiaan lyhyesti.

Kuten tekstin otsikko, myös podcastjakson nimi voi vaikuttaa kuulijan asennoitumiseen kuulemaansa kohtaan ja luoda kuulijalle tietynlaisia odotuksia tulevasta kuuntelukokemuksesta. Jakson nimi toimii ikään kuin ponnahduslautana koko tulevan jakson tarinankerronnalle ja antaa myös podcastin juontajalle viitekehyksen ja otsikon, jonka alle sovittaa tarina tai vaihtoehtoisesti koko podcast.

Huorapuutarhan leikkisä ja rennommasta päästä oleva tyyli näkyy myös jakson nimessä. Kallon palasia pakastimessa yhdistelee niin sanotusti pahimmat palat kahdesta rikostapauksesta, joita jaksossa käsitellään hauskaksi sanaleikkiksi. Jo nimen perusteella kuulija voi odottaa hätkähdyttävää, sensuroimatonta tarinaa. Tekijöille leikkisä nimeämistyyli antaa myös paljon vapautta jakson sisällön ja näkökulman kanssa, mutta he muistavat myös vastata kuulijan ennako-odotuksiin.

Jäljillä pitäytyy neutraalissa nimeämistavassa ja nimeää jaksonsa tarinan päähenkilön mukaan. Kirjavassa ja omituisessa tarinassa olisi tarjolla iskevempiäkin nimivaihtoehtoja, mutta Laaksonen on päätenyt silti neutraaliin ja asialliseen tyyliin. Tämä kieli myös jakson sisällöstä: Laaksonen kertoo tarinaa faktat edellä, ja tarinallisuus ja dramaattisuus ovat toissijaisia seikkoja. Kuulija voi odottaa tiukkaa informaatiopakettia, jolla tiedonjonon saa takuulla tyydytettyä.

I don't like Mondays -podcastin jakson nimi, Kunnon tyttö, tulee tarinan yksityiskohdista, mikä selviää jaksoa kuunnellessa. Inga Myllärin tapauksesta uutisoitaessa korostettiin, että kyseessä oli

ollut kunnan tyttö, joka ei ollut omalla käytöksellään ansainnut kohtaloaan. Juontaja kritisoi tätä tapaa puhuessaan tapauksesta ja sen herättämästä mediahuomiosta. Jakson nimi on kuulijan näkökulmasta melko arvoituksellinen: miten kunnan tyttö vai päätyä henkilöksi rikospodcastiin? Nimi alkaa saada pohjaa vasta juontajan kertoessa, mistä tämän kertainen jakso kertoo. Jakson nimi antaa juontajalle hyvin tilaa tarinallisuudelle ja tukee juontajan valitsemaa kerrontatyylä, joka huo-kuu empatiaa Inga kohtaan.

6.2 Rikospodcasteilla on yhtenevä dramaturginen rakenne

Jokaisesta podcastjaksosta on havaittavissa samankaltaisia, suunnilleen samassa järjestyksessä esiintyviä peruselementtejä. Jokainen jakso alkaa tunnusmusiikilla ja kaikista jaksoista on erotetta-vissa heti alkuun kuulijan tervehtiminen ja rikostapauksen esittely.

J: Moi, Me ollaan Justiina ja Pauliina, ja tää on huorapuutarha.

P: Moikka. Ja mun vuoro kertoo ensin. Ja mä oon täs meidän vikan kauden kunniaks miet-tiny välillä, että mitkä on meidän podcastin parhaita jaksoja niinku omasta mielestä, ja mun mielestä meidän parhaita jaksoja on ne kaks jotka me tehtiin niistä teini-ikäisistä tytöistä jotka tappaa. Niin sen takia mä ajattelin puhuu vielä yhestä sellasesta nimittäin Christa Pi-kesta, joka on yhdysvaltojen nuorin kuolemaan tuomittu nainen, niinku nykyaikana. (Kää-riäinen & Toivakka 2019b.)

Moikka. Tervetuloa pitkästä aikaa I Don't Like Mondays podcastin pariin – – Mä kuulin tästä tapauksesta ihan vasta pari päivää sitten. Mun ystävä kertoi mulle tästä ja mä järky-tyin suoraan sanottuna aika syvästi. Se on välillä hullua kuulla näitä Suomen rikoshistorian karmeimpia tapauksia, mielikuva Suomesta on usein ehkä liiankin idyllinen itsellä. Täällä-kin on todellisuudessa tapahtunut aika hirveitä asioita. Tämä tapaus on sattunut vuonna 1957 ja kyseessä on siis Inga Myllärin kamala kohtalo. (I don't like Mondays 2019.)

Moikka, ja tervetuloa uuden Jäljillä-rikospodcastin jakson pariin Tänään on vuorossa jakso Numero 64. Tälläkään kertaa mulla ei ole mitään sen ihmeempiä alkusanoja tälle jaksolle, mutta aiheena on tänään sarjamurhaajatapaus Yhdysvalloista, taas pienen tauon jälkeen tällaista aihetta. (Laaksonen 2019.)

Itse rikostarina alkaa omalla aloituksellaan vasta juontajan omien alkusanojen jälkeen. Kaikissa kolmessa jaksossa tarina lähti liikkeelle tarinan päähenkilön lapsuudesta tai nuoruudesta ja kerto-majärjestys eteni aikajärjestyksessä. Tarina pyritään päättämään paha saa palkkansa -tyylillä ker-tomalla, mitä henkilöille kuuluu nykypäivänä tai miten heidän elämänsä on mahdollisesti päättynyt.

Kun rikostarina on päättynyt, juontaja päättää vielä jakson kokonaisuutena. Tässä kohtaa jaksoissa oli pieniä eroavaisuuksia, ja esimerkiksi I don't like Mondays -podcastissa osa loppurituualia on rikosaiheisen suosituksen antaminen. Huorapuutarha ja Jäljillä-podcast taas kertasivat juontajien tuntoja tapauksesta tarinan jälkeen. Samoja elementtejä kuitenkin löytyy juuri ennen jakson loppua: kaikki podcastit päättyvät yhteystietojen antamiseen sekä kuulijan kiittämiseen ja hyvästelyyn.

Rikospodcasteista voidaan siis löytää yhtenäinen rakenne, jonka voidaan ajatella olevan merkittävä osa kotimaisten rikospodcastien dramaturgiaa. Jaksossa on aina aloitus ja lopetus ja niiden väliin sijoittuu tarina oman alkunsa ja loppunsa kanssa. Huorapuutarhan jaksossa aloitus ja tarina tosin toistuvat, kun kertoja ja rikostapaus vaihtuvat, mutta elementit noudattavat samaa järjestystä tapauksen vaihtuessa.

6.3 Kronologinen kertomajärjestys antaa tarinalle tilaa

Kuten jaksojen yksittäisestä tarkastelusta voidaan havaita, jokaiseen jaksoon on valikoitunut kronologinen kerrontajärjestys. Myös tämä voidaan tulkita osaksi rikospodcastien lajityypillistä dramaturgiaa. Kronologinen järjestys on looginen valinta, sillä kertomalla tarina alusta loppuun asti järjestyksessä kuulijalle voidaan tarjota mahdollisimman paljon tietoa sekä mahdollisia syy-seuraussuhteita rikollisten toiminnalle tai rikostapahtumille.

Kronologinen kertomajärjestys antaa tilaa myös päähenkilön luomiselle ja runsaiden pohjatietojen tarjoamiselle. Tarinan päähenkilöstä pyritään joka jaksossa antamaan ainakin jonkin verran tietoja myös ajasta ennen rikosta tai rikoksia. Dramaturgisesti tämä on hyvä keino antaa kuulijalle samais-tumispintaa tarinan päähenkilöön. Kronologinen kerronta antaa myös tilaa jännitteen kehittymiselle, kun kuulija odottaa saavansa selville, että mikä oli se käännekohta, jossa ihmisestä tuli murhaaja tai uhri.

6.4 Informaatiomoodi on pohja, jonka päälle jakso rakentuu

Kuten alussa oletinkin, jokainen jakso pohjaa informaatiomoodiin. True crime -tapaukset ovat tositarinoita ja niistä kertovissa podcasteissa pyritään luonnollisesti välittämään kuulijalle tietoa tosielämän rikostarinoista. Podcastien tekijöiden ennako-oletus on, että kuulija on lähtökohtaisesti kiinnostunut rikostapauksista ja haluaa saada niistä yksityiskohtaista tietoa ja kertojan tavoitteena on myös välittää tätä tietoa. Kaikista jaksoista saattoi kuitenkin havaita myös muita moodeja ja esimerkiksi tarinankerrontamoodia saattoi löytää eri asteissa kaikista jaksoista.

Huorapuutarha taustoittaa tarinankerrontamaisesti rikostapausten päähenkilöiden elämää, jotta heistä saadaan kiinnostavia hahmoja, joiden elämien käännekohtia on mielenkiintoista kuunnella. Jaksosta voi kuitenkin havaita selvästi eniten hyödynnettävän attraktiota: murhatöiden yksityiskohdilla mässäillään eikä verisiä yksityiskohtia säästellä. Rikoksia kuvaillaan kuin liukuhihnalta, jolloin kuulijan ei oleteta refleктоivan kuulemaansa mitenkään. Kuulijaa pyritään hätkähdyttämään raakuudella ja rikosten poikkeavuudella.

Justiina: Se säilytti uhreistaan eri osia, kalloja, luurankoja, sukuelimiä, käsiä, jalkoja, sisäelimiä, päitä, kaikkea mahdollista. Se valokuvasi uhrejaan eri vaiheissa, siis myös paloittelun eri vaiheissa, murhaamisen eri vaiheissa. – – Ja se yritti esimerkiksi liimata kahen uhrinsa luurankoja takasin kokoon saadakseen ne niin kuin esille tälle alttarille, mutta se ei sit oikein onnistunut. Ja se myös, niinkun, söi, osan uhreistaan, niin kuin tiedetään. (Kääriäinen & Toivakka 2019b.)

I don't like Mondays -podcastista on havaittavissa tarinankerrontamoodin piirteitä, sillä juontaja korostaa omilla sanavalinnoillaan tarinan traagisuutta ja dramaattisuutta. Hän rakentaa Ingan tarinasta mahdollisimman tunteita herättävää ja Inгаа vahingoittaneista henkilöistä kunnan pahiksia, joita sietääkin halveksia ja vihata.

Se kertoo siitä, että hän on jollain tasolla tiedostanut toimineensa väärin, oli se syy sitten se, että hän päästi humalaisen naisen yksin haahuilemaan pakkaseen tai sitten tää huomattavasti synkempi vaihtoehto, että hän tahallisesti päätti Ingan elämän (I don't like Mondays 2019).

Jäljillä-podcastin jakso luottaa selkeästi eniten informaatiomoodiin, mutta I don't like Mondays -podcastin tapaan siitä löytyy myös jonkin verran tarinankerrontamoodin piirteitä. Juontaja Tilda Laaksonen kertoo rikostapauksen tarkasti, yksityiskohtaisesti ja pääosin hyvin neutraalisti. Hän ottaa kantaa tarinaan hyvin harvoin. Välillä Laaksonen kuitenkin luo sanavalinnoillaan tarinallisuutta

kertomuksen lomaan. Hän esimerkiksi pohjustaa tulevia käänteitä toteamalla ennen puheen tauotusta ” – John sai pian myös uusia töitä ja samalla hän teki ensimmäiset isommat rikoksensa”, ja tekemällä välissä kertauksia, kuten ”John oli tässä vaiheessa 34-vuotias ja hän oli tehnyt ja jäänyt kiinni useista erilaisista huijauksista petoksista ja varkauksista” (Laaksonen 2019). Laaksonen kuitenkin tuntuu laskevan vahvasti sen varaan, että kuuntelija on podcastin parissa puhtaasti rikoksiin kohdistuvasta mielenkiinnosta eikä kuullakseen tunnepitoisia tarinoita poikkeavista ihmiskohtaloista.

6.5 Jännitteen lähtökohdat ovat samat, ylläpitoon on omat konstinsa

Dramaturgisesti merkittävää on herättää kuulijassa jännitys ja pitää sitä yllä koko tarinan ajan. True crime -podcastit herättävät kuuntelijassaan jännitettä jo siksi, että ne kertovat mitä karmaisevimpia tarinoita, jotka ovat tapahtuneet tosielämässä. Juuri tästä kumpuaa jokaisen podcastjakson perusjännite: kuulija janoaa saada kuulla ihmisistä, joiden elämäntarinat poikkeavat normaalista, harmaasta arjesta vieläpä moraalisesti arveluttavin yksityiskohdin höystettynä.

Kukin jakso kuitenkin herättää ja ylläpitää jännitettä tarinan mittaan eri tavoin. I don't like Mondays -podcastin juontaja pitää jännitettä yllä suureleisillä sanavalinnoillaan. Alun paljastus Ingan kamalasta kohtalosta sekä tieto siitä, että tämä kamaluus on tapahtunut koto-Suomessa ovat jo tehokkaita jännitteen herättäjiä. Kuulija haluaa tietää, mikä tämä kamala kohtalo on ja loppua kohden kuulijassa herää tarve kuulla, miten Inga satuttaneita ihmisiä rangaistaan.

Jäljillä-podcastin yksittäistarkastelusta näkyy, että Tilda Laaksosen tapa pitää jännitettä yllä on hyvin hienovarainen. Hän virittää kuuntelijaa odottamaan tulevaa paljastamatta kuitenkaan tarinan tulevista tapahtumista tai loppuratkaisusta liikoja. Huorapuutarhan jaksossa molemmat juontajat taas antavat tarinoidensa päähenkilöille heti alkuun tittelit ja kertovat myös yksityiskohtia näiden rikoksista. Esimerkiksi Justiina kertoo: ”Eli mullon siis tällä kertaa aiheena Jeffrey Dahmer. – – Jeffrey Dahmer oli siis amerikkalainen sarjamurhaaja, joka murhasi yhteensä seitsemäntoista miestä vuosien 1978 ja 91 välillä Wisconsinissa ja Ohiossa” (Kääriäinen & Toivakka 2019b.) Vaikka näin iso osa tarinan loppuratkaisua tulee jo alussa ilmi, kuulijassa herää uteliaisuus tietää, miten ja miksi murhaaja on päätenyt tekemään rikoksensa. Kun tarinaa maustetaan vielä juontajaparin keskinäisellä sanailulla ja jännitystä lisätään karmeilla, verisillä yksityiskohdilla, on kuulija naulittu tarinan ääreen loppuun asti.

6.6 Kuulijassa herätetään tunteita henkilöiden kautta

Jännitteen ohella rikospodcastien puhuttelevuutta määrittää vahvasti se, miten ja millaisia tunteita kuulijassa herätetään. Tunteiden herättämisessä on oltava rikospodcastia tehdessä kuitenkin tahdikas, sillä tarinan henkilöt ovat oikeita ihmisiä ja uhrin ja näiden läheiset ovat oikeasti kärsineet rikosten seurauksena.

Rikospodcastit herättävät tunteita nimenomaan todenperäisyytensä kautta. Podcastien tekijöille jää vastuu siitä, millaisia tunteita kuulijassa pyritään herättämään tarinankerronnan keinoin. Kaikki kolme podcastia vaikuttavat kuuntelijan tunteisiin juontajien tietoisien valintojen avulla, mutta jaksosten välillä on silti suuria eroja siinä, millaisia tunteita ja millaisin keinoin niitä pyritään herättämään.

Kolme rikospodcastin jaksoa tarkastellessa voi havaita, että tunteiden herättäminen tapahtuu pääosin henkilöhahmojen kautta. *I don't like Mondays* pyrkii herättämään kuulijassaan empatiaa ja sympatian tunteita keskittymällä tarinassa nimenomaan uhrin kokemukseen. Vaikka sekä Huopuutarha että Jäljillä kertovat rikostapauksistaan käyttäen päähenkilöinä itse rikollisia, pyritään heistäkin antamaan sellaista pohjatietoa, mikä saisi kuulijan kokemaan jonkinlaisia sympatian, empatian tai mahdollisesti jopa samaistumisen tunteita.

John Edward Robinson syntyi joulukuun 27. päivä vuonna 1943 Yhdysvalloissa Illinoisin osavaltiossa Ciceron kaupungissa. – – John on kertonut, että hänen lapsuudenperheensä vallitsi kova kuri, erityisesti hänen äitinsä kuritti lapsia ja äidin rangaistusmenetelmät saattoivat joskus mennä ehkä hieman liioitellun koviksi. – – Johnin isä teki pitkiä päiviä töissä ja lisäksi hänellä oli alkoholiongelma, joka tarkoitti sitä, että hän käytti vapaa-aikansa pääasiassa juomiseen. (Laaksonen 2019.)

Ja tää Dahmer alko sitten oleen melko varhaisella iällä kumminkin semmonen hiljanen ja syrjäänvetäytyvä, eikä sillä ollu juurikaan ystäviä, koska sen perhe muutti usein, ja se alotti silloin monta kertaa uudessa koulussa ja oli niinku aina se uus tyyppi siellä. Ja ku se oli muutenkin tommone hiljanen ja syrjään vetäytyvä nii sen oli hankala saada kavereita. Mutta se oli myös hiljainen ja syrjään vetäytyvä esimerkiks sen takia et se ei viihtynyt kotona, koska sen vanhemmat riiteli ja siellä oli huono ilmapiiri. (Kääriäinen & Toivakka 2019b.)

Kuulija voi tuntea sääliä rikollisen lapsuutta kohtaan – etenkin, jos hänellä on samankaltaisia lapsuudenkokemuksia – vaikka tuomitsisikin tämän myöhemmät teot. Alun tunnelatauksen ansiosta kuulija voi eläytyä tarinaan paremmin ja kiinnostuu päähenkilöstä.

Kaikki kolme podcastjaksoa pyrkivät herättämään kuulijassa tunteita, mutta eri tavoin. I don't like Mondays luottaa pitkälti tarinan uhrin sympatisointiin ja säälin herättämiseen häntä ja hänen läheisiään kohtaan. Jakson lähemmästä tarkastelusta huomataan, että kuulijassa pyritään herättämään myös paheksuntaa ja jopa suoranaista vihaa ja halveksuntaa rikoksen tekijöitä kohtaan, eikä juontaja pelkää ilmaista myöskään omaa tuntemustaan tekijöitä kohtaan. Juontaja vetoaa kuulijan tunteisiin lausumalla myös Ingan läheisten puheenvuoroja jakson lomassa.

Ingan isä ei päässyt parantolasta tyttärensä hautajaisiin, mutta Helsingin Sanomissa julkaistiin hänen kiitoksensa ihmisille, jotka siellä olivat. Se meni näin: kuka meistä osaa aivan oikein elää ja askeleensa ohjata. Hän, tyttäreni, luuli joutuvansa ihmisten pariin mutta he olivatkin ihmispetoja. (I don't like Mondays, 2019.)

Huorapuutarha taas alun empaattisen tunnelatauksen jälkeen vaihtaa suuntaa täysin ja pyrkii herättämään kuulijassa attraktiolle ominaiseen tapaan lähinnä halveksuntaa, hämmästyystä ja järkytystä. Juontajien keskinäinen sanailu ja sarkastinen kommentointi voi herättää kuulijassa ristiriitaisia tunteita: kuulija voi pitää kommentointia hauskana, mutta myös tuntee, että ihmishenkiä vaatineista rikoksista ei tulisi vääntää vitsejä.

Jäljillä-podcastin Tilda Laaksonen on hyvin neutraali kerronnassaan ja selvästi välttelee kuulijan tunteiden liiallista ohjailua. Kerronta kuitenkin hienovaraisesti ohjaa kuulijaa paheksumaan päähenkilöä siitä, kuinka kylmästi ja piittaamattomasti hän huijaa viattomia uhrejaan. Samalla kuitenkin herää aito ihmetys Robinsonin jatkuvasti pahempaan suuntaan ajautuvista rikkeistä sekä siitä, miten tämä ei jää kiinni rikoksistaan. Laaksonen tuo tämän hämmästyksen myös itse ilmi todeten ”Kun mä otin tästä tapauksesta selvää, niin mun mielestä oli jotenkin tosi uskomatonta, miten John sai touhuta näitä omia juttujaan tosi pitkään ilman, että kukaan sen ihmeemmin tutki hänen tekojaan” (Jäljillä 2019).

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

On luonnollista, että saman genren podcasteissa on paljon samankaltaisuuksia järjestyksessä, elementeissä ja jännitteen herättämisen periaatteissa. Jännite herää luonnollisesti tositarinasta, kronologinen kertomajärjestys on perusteltu, ja tiettyjen elementtien, kuten kuulijan tervehtimisen ja yhteystietojen antamisen, tuominen mukaan tekevät podcastista ja sen tekijästä lähestyttävämman. Nämä toistuvat yksityiskohdat ovat osa true crime -podcastien lajityypin omaa dramaturgiaa, jollainen kotimaisilla rikospodcasteilla selvästi on olemassa.

Näin monista samankaltaisuuksista huolimatta kaikki podcastit ovat kuuntelukokemuksina keskenään kovin erilaisia. Ainoa minulle selkeästi muista erottuva podcast oli alkuajatusteni perusteella Huorapuuutarha, joka poikkeaa muista jo sillä, että sitä luotaa kaksi juontajaa. Sinänsä en yllättynyt, että juuri Huorapuuutarha oli se, joka hyödynsi eniten attraktiota sekä pyrki selkeästi herättämään kuulijassa vahvoja reaktioita – olivathan podcast ja sen tyyli minulle ennestään tuttuja, joten tiesin suunnilleen, mitä odottaa. Sen sijaan ajattelin ennen työni aloittamista, että Jäljillä ja I don't like Mondays ovat hyvin samanlaisia rikospodcasteja. Oli yllättävää, kuinka erilaisia piirteitä niistä loppujen lopuksi löytyikään esimerkiksi tavoissa herättää kuulijassa tunteita. Olin tarkemman tarkastelun jälkeen yllättynyt, kuinka paljon suorasukaisempi I don't like Mondays oli kuulijan tunteisiin vetoamisessa.

Kuten tietoperustassa arvelin, kaikki aineistona käyttämäni podcastit olivat puhtaasti viihteellisiä, henkilökohtaisen joukkoviestinnän kategoriaan lukeutuvia podcasteja vailla journalistisia pyrkimyksiä. Kaikki podcastit kertovat niitä yksityiskohtia rikostarinoista, jotka ovat kenen tahansa internetin pariin pääsevän saatavissa, eikä tavoitteena ole paljastaa mitään uutta tai saavuttaa tarinalla yhteiskunnallista muutosta. Tarina kerrotaan kuulijalle vain viihteen- ja uteliaisuudenjanon tyydyttämiseksi.

Alkuperäisten arvelujeni mukaan kaikki jaksot pohjasivat informaatiomoodiin ja tutkimus tukee väitettä siitä, että vain yhden moodin varaan tarinan rakentaminen toimii podcasteissakin heikosti. Pelkkää tarinankerrontamoodia hyödynnettäessä voi jäädä jotain kertomatta ja attraktio voi vaikuttaa epäkunnioittavalta rikoksen uhreja ja omaisia kohtaan sekä saada kuulijassa aikaan epämiellyttäviä tunteita. Attraktion liika hyödyntäminen voi myös syödä sitä tehoa, mitä sen käytöllä tavoitellaan. True crimessa informaatiomoodi on toki perusteltu, mutta pelkästään informaatiomoodissa

esitetty rikostarina on kuulijasta todennäköisesti erittäin tylsä. On kuitenkin huomioitava, että jo-kaista kuuntelijaa miellyttävät erilaiset tehokeinot: jonkun mielestä Jäljillä voi olla uutisankkurimai-sine selostuksineen ja hienovaraisine sanavalintoineen hyvinkin tylsä, kun taas jonkun mielestä Huorapuutarhan verisillä yksityiskohdilla mässäily ja vitsailu rikollisten toimista voi olla liian roisia ja asiatonta tai vaihtoehtoisesti erittäin viihdyttävää ja koukuttavaa.

Tiivistettynä voidaan todeta, että suomalaisia true crime -podcasteja yhdistää tietty lajityyppillinen dramaturgia. Eroa podcastien dramaturgioissa on silti niin huomattavasti, että ei voida väittää jo-kaisen suomalaisen rikospodcastin olevan kuin yhdestä muotista valettu. Juuri tässä piilee vastaus myös siihen, miksi true crime -podcasteja tuntuu jatkuvasti ilmestyvän lisää jo valmiiksi laajan tar-jonnan joukkoon: saman rikostarinan voi kertoa kuulijalle yhä uudelleen, kunhan sen tekee eri ta-valla kuin muut.

8 POHDINTA

Podcastit ovat Suomessa vielä melko uusi ja vähän tutkittu viestinnän osa-alue, mutta koen, että tämän tutkielman myötä ymmärrän etenkin true crime -podcasteja ja niissä käytettyjä viestinnän ja dramaturgian periaatteita hieman paremmin. Veikkaan, että tämän tutkielman ansiosta minun olisi paljon helpompaa lähteä tekemään esimerkiksi omaa podcastia kuin aikaisemmin.

Olen tutkielmaa tehdessäni oppinut ymmärtämään myös sen, että ei ole yhtä ainoaa oikeaa tapaa tehdä podcastia, ei edes true crime -podcastia. Juontaja itse päättää, millaisia kuuntelijoita hän sisällöllään tavoittelee, ja kuuntelijat päättävät, millaisia sisältöjä he kuluttavat. Juuri tässä piilee myös dramaturgian hienous: ei ole yhtä oikeaa tapaa kertoa tarinaa, vaan tapoja tehdä kertomuksesta mielenkiintoinen on juuri niin monta kuin on ihmisiäkin.

Alun perin, kun lähdin työstämään tutkielmaa, tarkoitukseni oli analysoida jaksoja pelkästään dramaturgisen analyysin avulla. Olen kuitenkin tyytyväinen, että päädyin ohjaavan opettajan suosituksesta ottamaan mukaan myös moodit-mallin. Dramaturginen analyysi ja moodit-malli täydensivät toisiaan hyvin ja paljon asioita olisi varmasti jäänyt huomaamatta, jos olisin jättänyt toisen tutkimusmenetelmän pois. Mielestäni nämä kaksi tutkimusmenetelmää voisivat toimia yhdessä muidenkin mediatekstien, kuten dokumenttien, analysoinnissa.

Koen, että aineistoni oli tutkielman tarkoitukseni ja laajuuteen nähden toimiva. Kolme podcastjaksoa kolmesta melko kuunnellusta rikospodcastista antoi hyvän kuvan kotimaisesta rikospodcastien kentästä. Toki laajemmalla aineistolla olisi saanut vielä yleispätevämpiä tuloksia, mutta uskon tälläkin aineistomäärällä tehdyn tutkimuksen tulosten olevan relevantteja.

Työskentelyssäni oli joitakin haasteita. Lähdeluettelostakin voi havaita, että podcasteista on edelleen saatavilla melko hajanaista tietoa, joten tietoperustaa kootessa haasteena oli koostaa hajanaisesta lähteiden sokkelosta yhtenäinen tietopaketti tukemaan itse analyysia. Lähdeluettelo tuntui paisuvan joka kerta, kun avasin tekstitiedoston. Tietoa on aiheesta saatavilla huomasti, mutta rajanveto lähteiden suhteen oli osattava vetää johonkin.

Tietoperustan lisäksi minulla oli vaikeuksia lopettaa analyysi siihen kuin sen lopetin. Tuntuu, että jaksoista löytyisi vielä analysoitavaa, ja pohdin todennäköisesti tulevaisuudessa, miksi kummassa

en huomannut tätä ja tätä asiaa työtä tehdessäni. Ajan tullessa loppuun työ oli kuitenkin lopetettava. Voin toki mahdollisesti jatkaa true crimen ja lajityypin podcastien tutkimista myöhemminkin eri näkökulmista, mutta se ei valitettavasti pääse näkyviin tähän työhön.

Mielessäni heräsi myös mielenkiintoisia jatkoajatuksia, joita tutkielmani aihepiiristä saisi. Olisi mielenkiintoista esimerkiksi tehdä samankaltaista sisältöanalyysia vertaillen kotimaisia ja ulkomaisia rikospodcasteja keskenään. Lisäksi olisi mielenkiintoista kysyä rikospodcastien tekijöiltä itseltään, kiinnostävätkö he käsikirjoittaessaan huomiota podcastinsa dramaturgiaan tai sen piirteisiin, kuten koukuttavuuteen tai jännitteen luomiseen.

Työstäni voi tulevaisuudessa olla hyötyä luonnollisesti muille podcastien tai true crimen parissa tutkimustyötä tekeville. Lisäksi tutkimuksen voi olla hyödyksi niille, jotka haaveilevat oman rikospodcastin äänittämisestä. Moni ei ole tietoinen mediatekstien dramaturgiasta, vaan dramaturgia sanana liitetään helposti vain saippuaopperoihin ja Hollywood-elokuviin. Kun oivaltaa, kuinka paljon dramaturgiaa voi löytää todellisista rikoksista äänitetyistä yksinpuheluista, osaa sen huomioida käsikirjoittaessa ihan eri tavalla ja luoda sisällöstä mielenkiintoisempaa, jännittävämpää ja samaisuttavampaa. Näin myös meille rikostarinoiden suurkuluttajille saadaan tarjolle yhä vain koukuttavampaa kuunneltavaa.

LÄHTEET

Aalto, T. 2005. Podcasting vahvassa myötätuulessa. Yle. Viitattu 7.11.2019. <http://vintti.yle.fi/yle.fi/blogit.yle.fi/tuija-taalla-hei/podcasting-vahvassa-myotatuulessa.html>.

Acast. 2020. I don't like Mondays. Viitattu 26.7.2020. <https://play.acast.com/s/idontlikemondays>.

Ahola, J. 2017. Mikä on podcast? Kertojan ääni -blogi. Viitattu 22.10.2019. <https://kertoja-naani.fi/mika-on-podcast/>.

Andersson, K 2019. Nyt kelpaa kuunnella. Helsingin Sanomat. Viitattu 7.11.2019. <https://www.hs.fi/nyt/art-2000006295844.html>.

Annala, S. 2016. Dokumentin voima on valtava: miljoonien fanittama Serial-podcast avasi murhata-pauksen uudelleen. Yle. Viitattu 25.10.2019. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/02/06/dokumentin-voima-on-valtava-miljoonien-fanittama-serial-podcast-avasi>.

Apple. 2005. Apple Takes Podcasting Mainstream. Apple Newsroom. Viitattu 31.10.2019. <https://www.apple.com/newsroom/2005/06/28Apple-Takes-Podcasting-Mainstream/>.

Asennemedia 2019. Huippusuositettu Jäljillä-rikospodcast Asennemedian riveihin. Asennemedia. Viitattu 11.11.2019. <https://asennemedia.fi/2019/08/12/jaljilla-podcast-asennemediaalle/>.

Aslama, M. 2005. Tietoisku, tarina vai nähtävyys? Suomalaisen televisiojournalismin moodeista. Media & viestintä. Nro 4–5 2005, 55–71.

Bradshaw, P. & Rohumaa, L. 2011. The Online Journalism Handbook. Skills to survive and thrive in the digital age. Harlow: Pearson Education Limited.

Cambridge Dictionary 2019. Hakusana true crime. Viitattu 4.11.2019. <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/true-crime>.

Carman, A 2019. Spotify's pitch to podcasters: valuable listener data. The Verge. Viitattu 8.11.2019. <https://www.theverge.com/2019/8/13/20802018/spotify-for-podcasters-dashboard-live-beta-analytics>.

Eklund, V 2018. Miten rikos- ja oikeustoimittajaksi tullaan? Teoksessa Etusivun rikokset: näin kovat uutiset syntyivät. Oikeustoimittajat 30 vuotta (toim. Reinboth, S & Sipilä, J.), 191–199. Helsinki: Crime Time.

Eronen, R. 2018. Podcast. Kielikello 3/2018. Viitattu 22.10.2019. <https://www.kielikello.fi/-/podcast>.

Fingas, R 2018. iTunes hosts over 550,000 active podcasts, surpasses 50 billion episode downloads. Appleinsider. Viitattu 8.11.2019. <https://appleinsider.com/articles/18/06/05/itunes-hosts-over-550000-active-podcasts-surpasses-50-billion-episode-downloads>.

Finnpanel, 2020. Radion ääressä viihtyy päivittäin 3,4 miljoonaa suomalaista. Viitattu 27.5.2020. <https://www.finnpanel.fi/tulokset/tiedote.php?id=260>.

Frilander, A 2015. Vuodesta 2016 ennustetaan podcastien vuotta – tässä 20 kuunteluvinkkiä vuodenvaihteeseen. Helsingin Sanomat. Viitattu 11.11.2019. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-200002874719.html>.

Hakulinen, J 2019. Murha on arkipäiväistä ajanvietettä – Rikosviihteen mielenkiintoisin teema on raaka henkirikos. Moreenimedia. Viitattu 11.11.2019. <https://moreenimedia.uta.fi/2019/10/30/murha-on-arkipaivaista-ajanvietetta-rikosviihteen-mielenkiintoisin-teema-on-raaka-henkirikos/>.

Huuskonen, J 2016. Rikosuutinen ei synny ilman hyvää taustatyötä. STT. Viitattu 5.11.2019. <https://stt.fi/nain-syntyy-rikosuutinen/>.

iTunes Preview 2019. Podcasts > True Crime. iTunes Preview, Apple. Viitattu 11.11.2019. <https://podcasts.apple.com/us/genre/podcasts-true-crime/id1488>.

Julkisen sanan neuvosto, 2014. Journalistin ohjeet ja liite. Viitattu 11.11.2019. http://www.jsn.fi/journalistin_ohjeet/.

Järvi, U 2018. Rajalla – journalismin ja viestinnän uskottavuutta määritellään uudelleen. Viestijät.fi. Viitattu 7.11.2019. <https://viestijat.fi/rajalla-journalismin-ja-viestinnan-uskottavuutta-maaritellaan-uudelleen/#79629314>.

Kantola, A 2003. Tärkeintä on olla aito. Poliittisten uutisten dramaturgia. Teoksessa Media-analyysi. Tekstistä tulkintaan (toim. Kantola, A, Moring, I & Väliverronen, E), 122–148. Helsinki: Palmenia-kustannus.

Kilpi, M & Numminen, K. 2018. Johdanto – Mitä dramaturgia on? Teoksessa Dramaturgiakirja. Kaikki järjestyy aina (toim. Hyrkkänen, M, Kilpi, M & Numminen, K), 17–43. Helsinki: Teatterikorkeakoulu; Teatterikorkeakoulun julkaisusarja.

Kunelius, R 2003. Viestinnän vallassa. Johdatus joukkoviestinnän kysymyksiin. Helsinki: WSOY.

Kääriäinen P. & Toivakka J. 2019a. Huorapuutarha. Radioplay. Viitattu 11.11.2019. <https://radioplay.fi/podcast/huorapuutarha/>.

Lehtinen P. & Sipilä J. 2019. Rikospaikkaradio. Radioplay. Viitattu 7.11.2019. <https://radioplay.fi/podcast/rikospaikkaradio/>.

Mäkipää L & Mörä T 2009. Henkirikos yhdistää. Teoksessa Journalismi murroksessa (toim. Väliverronen E), 207-221. Helsinki: Gaudeamus.

Multanen, R 2019. Suomen ensimmäinen true crime -podcast Huorapuutarha on loppumassa, mutta mysteerejä on vielä jäljellä. Jylkkäri. Viitattu 11.11.2019. <https://www.jylkkari.fi/2019/08/suomen-ensimmainen-true-crime-podcast-huorapuutarha-vie-kummitustarinat-uudelle-tasolle/>.

Natri, S 2016. Uusi podcast ruotii suomalaisia katoamistapauksia – Yle aloittaa netissä useita erikoissarjoja. Yle. Viitattu 25.10.2019. <https://yle.fi/uutiset/3-8673213>.

Newitz, A 2005. Adam Curry Wants to Make You an iPod Radio Star. Wired. Viitattu 7.11.2019. <https://www.wired.com/2005/03/curry/>.

RadioMedia, 2018. Podcast, podcast. Tutkimus podcastien kuuntelusta. Viitattu 7.11.2019. https://www.radiomedia.fi/sites/default/files/attachments/podcast-tutkimus-radiomedia_1.pdf.

RadioMedia, 2020. Podcast, podcast. Tutkimus podcastien kuuntelusta helmikuussa 2020. Viitattu 26.5.2020. <https://www.radiomedia.fi/sites/default/files/podcastutkimus-2020.pdf>.

Restivo, G 2019. A Brief History Of Podcasting. One Fine Play. Viitattu 7.11.2019. <https://www.onefineplay.com/latest/2019/8/2/a-brief-history-of-podcasting>.

Seppänen, J & Väliverronen, E 2012. Mediathteiskunta. Tampere: Vastapaino.

Serial Podcast 2019a. About Season Three. Viitattu 5.11.2019. <https://serialpodcast.org/season-three/about>.

Serial Podcast 2019b. About Season One. Viitattu 5.11.2019. <https://serialpodcast.org/season-one/about>.

Shenton, L. 2018. 4 Differences Between Live Radio and Podcasting. Radio.co. Viitattu 27.5.2020. <https://radio.co/blog/differences-between-live-radio-and-podcasting>.

AINEISTO

I don't like Mondays, 2019. I don't like Mondays: Jakso 13 - Kunnon tyttö. Kuunneltu 19.7.2020.

<https://open.spotify.com/episode/3BsJdPba1wUZsPrufLTeiG>

Kääriäinen P. & Toivakka J. 2019b. Huoraputarha: Kallon palasia pakastimessa. Kuunneltu

10.12.2019. <https://open.spotify.com/episode/7pybo5joD1DqhCS69tXC0h>

Laaksonen T. 2019. Jäljillä: John Edward Robinson. Kuunneltu 18.9.2020. <https://open.spotify.com/episode/5BsQ1frM42NmeEYWAAWabp>